

L. Yılmaz
tarafından
T. STAV'a
bağışlanmıştır

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ - SAYI : 4 6 MAYIS 1975 5 TL.

TOP

türkiye
işçi
partisi
kuruldu

İÇİNDEKİLER:

Basından: "CHP-SPD İşbirliği başlarken" Cumhuriyet	2
Mektuplar	2
Yalçın KÜÇÜK Halk Partisini desteklemek mi oturup beklemek mi ?	3
TİP kuruldu. Hedef : "Bağımsızlık, Demokrasi ve Sosyalizm"	4
Zeki KILIÇ Doğru Tavrı	6
Ergen SANSAL 3 Yurt Sever ve "Faşizmin Hüküm"ü	7
Bahice BORAN'la Konuşma	8-9
Kredi Savaşı	10
Türkiye'nin İhracatı Düşüyor	10
İşadamları Neden Yakınıyor	11
İşçi Yatırım Bankası	11
Vietnam Halkının Zaferi Kutlu Olsun	12
Mehmet AKÖZER Portekiz Seçimleri	13
CHP'nin Dış Politikadaki Yeni Durumu	14
Uluslararası İşçi Sınıfı Hareketinin Büyük Kaybı Jacques Duclos	14
Yığınlara Ulaşma Sorunu Üzerine Düşünceler	15
Pir Sultan Abdal	15
Tarihte Bu Hafta: Faşizme Karşı Büyük Zaferin 30. Yıldönümü	15
KARİKATÜRLER	
Turhan SELÇUK	5
Tan ORAL	2
Nezih DANYAL	3
Kapak Düzeni:	
İbrahim NİYAZIOĞLU	

"CHP-SPD İŞBİRLİĞİ BAŞLARKEN,,

Hasan Cemal'in CHP, Alman Sosyal Demokrat Partisi işbirliğini konu alandığı yazısı oldukça ilginç ve öğretici, Cemal, son aylarda CHP lideri Ecevit'in girişimleriyle başlayan temaslara geniş bir biçimde ele almış. İki partinin gelişimlerini ve bugünkü durumlarını değerlendirmiş,

Yazıda, CHP ile SPD arasındaki benzerlikler ve farklılıklar ele alınıyor. Gerek SPD, gerekse CHP liderleri "solla cephe birliğine", "dogmatizm", "aşırı devlet müdahalesine" karşı olduklarını belirtiyorlar.

Benzerlikler özetle böyle.

Ancak Cemal, iki parti arasındaki fiili ve muhtemel farklılıkları da ele alıyor. SPD'nin Batı Almanya tekelci sermayesinin emrinde olduğu vurgulanıyor. Almanya'da, SPD iktidarı sırasında, tekellere karşı hiçbir tedbir alınmadığı. Tekellerin bu dönemde de güçlenmeye devam ettiklerini belge ve rakkamlarla ortaya konuyor.

Oysa CHP, "büyük iş çevreleri" olarak tanımladığı tekellere karşı olduğunu, tekelci girişimlere karşı etkin ted-

birler alınacağını 1973 seçim bildirisinde ağırlıklı olarak vurgulamıştı. Özellikle MC hükümetinin kurulmasından sonra CHP lideri Ecevit'in "büyük çıkar çevrelerine" daha sert eleştiriler yönelttiği görüldü. Sözlere ya da kağıt üzerindekilere bakıldığında CHP'nin anti-tekelci yanı sıra SPD ile büyük ölçüde çelişiyor. CHP iktidarı sırasında bu yanını eyleme dökemedi. Çeşitli gerekçeler ileri sürülebilir. Ancak SPD ile ilişkileri güçlendirmeye çalışan "benzerlik" peşinde koşan CHP'nin, SPD'yi

iyi tanıması gerekir.

CHP'nin anti-tekel sloganları seçim bildirgesinde kalacaktır? İktidara gelince, CHP ye bunları unutturup Parti'yi SPD gibi tekellere mi yaklaş-tıracaktır? Bunların cevabı henüz açıklıkla belli değil. Hasan Cemal de bu konuda gereksiz tahminlere girmiyor. Yalnızca benzenilmek istenilen, yaklaşılmaya çalışılan SPD'nin ne olduğunu açıkça ortaya koyuyor. Cemal'in dizi yazısını, herkesin okuması gerekiyor. Özellikle nereye gittiklerini bil-mek isteyen CHP'lilerin. ●

CUMHURİYET

BİR ELEŞTİRİ

Sayın Yürüyüş Dergisi

İlk sayısından beri izlediğim "Yürüyüş", soldaki diğer haber dergilerinden biri olmanın ötesinde bir anlam taşıyor olmalı. İlk üç sayıyı okuduktan sonra Yürüyüş'te kafamı kurcalayan ve açıklığa kavuşmasını istediğim bazı noktalara değinmek istiyorum.

Düzelme eğilimi gösteren sayısız maddi ve teknik aksaklıklar, eksiklikler bir okuyucu için son kertede önemlidir. Bu mektubumun yayınlanacağı sayı ile ümiden geçersiz kalması dileğiyle bu eleştiri yapıyorum. İçeriği açısından "Yürüyüş" sermayeyi hedef alan bir dergi" olduğuna, ve de CHP "burjuvazinin alması parti" olduğuna göre, Ecevit'ten, özellikle haberlerde, böylesine "olumlu" bahsetmek bir çelişki olmuyor mu? Kanımca evet. "Umudumuz Ecevit" işçi sınıfının en bilinçli kesimi olan DİSK içinde bile yerleşme alanı bulabilirken, ve de Türk-İş yöneticileri, postu kurtarmak amacıyla da olsa, daha dün komünistlikle suçladıkları Ecevit'le flörtte yonarırsın, CHP'nin daha açık ve kesin bir tavırla işçi sınıfına tanıtılması gerekmez mi? İşçi sınıfı hareketi ile aynı doğrultuda olduğuna inandığım Yürüyüş'ten bu noktada daha tutarlı ve daha kararlı bir tavır bekliyorum.

Gençlik sorunlarına gereken ciddiyet ve tutarlılıkla eğilindiği kanısında değilim. Örnek ola-

rak 2. sayıdaki gençlik yazılarını gösterebilirim. Gençliğin 24 Nisan Uluslararası antiemperyalist Dayanışma Günü'ne ayrılan kısım 7. sayfadan ne öğreniyoruz? "Bayram değil seyrandır." hikayesi. Hele sanki önu müzdeki hafta Ankara'da yapılmıyormuş ve de bütün Yürüyüş okuyucuları katılacakmış gibi 10. Festival'in programını ayrıntılı olarak vermenin hangi acil görevi yerine getirdiği düşünülmüştür? Bunun yerine "Anti-emperyalist mücadelede dostluk ve dayanışma" yı festivaller ötesinde düzenleyip gerçekleştirilen gençlik örgütlerini, örneğin "Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu"nu, "Uluslararası Öğrenci Birliği"ni Türkiye gençliğine tanıtmak daha yararlı olmaz mıydı?

3. sayınızda "Solda çözüm" olarak kuruluşunu duyurduğunuz TİP ile, genel olarak soldaki kor göşeye bir açıklık geleceği, özel olarak da Yürüyüş'te daha tutarlı ve daha olumlu adımların atılabileceği umudu ve başarı dilekleriyle.

Mehmet KILCI
Maltepe-Ankara

YÜRÜYÜŞ'ÜN İŞLEVİ...

Uzun bir süredir Türkiye'de çalışanların sorunlarına bilimsel yorumlar getiren bir derginin eksikliği çekiliyordu. Burjuva basını halkın gereklerini anlamaması için so-

Tan Oral

runları çarpıtır, hatta gerektiğinde yanlış bilgiler aktarırken, sol adına yayınlanan birçok dergide, çalışanların olayları doğru yorumlamalarına yardımcı olacak yerde, sol içindeki çekimlerini kendi görüşleri açısından sürdürmekten öteye birşey gerçekleştirilmedi. Dar milltan çevrelerin ötesine geçemeyen bu yayınların çalışan kitlelerin bilinç düzeyine bir katkıda bulunduğunu kabul edilebilir. ●

Yürüyüş ilk üç sayısında bu yanlışlara düşmeyen, geniş bir kitleye Türkiye ve dünya genel sorunlarını ve güncel olayları bilimsel bir açıdan yorumlayarak aktarmaya çalışan bir dergi görünümünde. Yürüyüş bu işlevi gerçekleştirebildiği oranda Türkiye'de işçi sınıfı ve tüm çalışanların bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesine gerçek bir katkıda bulunacaktır.

Osman Aybers
TÜTED Genel Başkanı

YÜRÜYÜŞ HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ

SAHİBİ:
Nihat SARGIN

SORUMLU YÖNETMEN:
Taner TUNCEL

TEKNİK SEKRETER:
Uğur OKMAN

ADRES:
Konur Sokak 15/B
Yenişehir-ANKARA

ABONE KOŞULLARI:
Yıllık: 200,-TL.
6 Aylık: 100,-TL.
Dış ülkelere abone bedeli iki katıdır.

ILAN KOŞULLARI:

Arka Kapak Renkli : 7.500,-TL.
Arka Kapak Siyah Beyaz : 6.000,-TL.
İç Sayfalarda sütun santimi : 20,-TL.
İç sayfalardaki yayın ilanları % 50 indirimlidir.

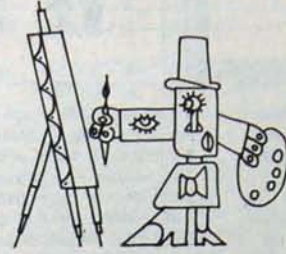
Baskı: Veb Ofset İleri Matbaacılık A.Ş.
Ankara tesisleri

Dağıtım: Hürriyet Gazete Dağıtım A.Ş.
Telefon 28 50 20-İstanbul

Kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz, gönderilen yazı ve fotoğraflar iade edilmez.

ne

yalçın
küçük

HALK PARTİSİ'Nİ DESTEKLEMİYİZ, OTURUP BEKLEMİYİZ Mİ ?

HALK PARTİSİ'Nİ desteklemek tezi var. Saygı değer bir tez.. Çünkü Halk Partisi'nin Türkiye'de önemli görevleri oldu. Önemli görevleri olacak. Başta demokrasi ile ilgili. Demokrasi Türkiye'nin en devamlı ve aynı zamanda en güncel sorunlarından birisi. Bu yüzden Halk Partisi'ni destekleme tezi, en saygı değer tezlerden biri.

ANCAK Halk Partisi'ni destekleme tezi ile ortaya çıkıyorlar. Halk Partisi'ni gerçekten desteklemeli. Oturup beklememeli. Daha doğru bir deyişle, böyle bir tez, oturup beklemenin, tembelliğin, ataletin ve bir ölçüde de korkaklığın gerekçesi olmamalı. Halk Partisi'nin böyle bir desteğe ihtiyacı var. En azından bu tartışılabilir. Fakat tartışılmayacak olan şu: Halk Partisi'nin savıları çok kabarıkları olmayan bilinçli sosyalist kadroların oyma ihtiyacı yok.. Buradan doğacak ov açığını Ecevit'in imaj ve prestiji, bilinci az kütlelerden sağlamaya yeter. Üstelik artar bile.

BUNEDENLE, Halk Partisi'ni desteklemek gerekçesiyle oturup seçimleri bekleyenlerin tutumu hiç bir zaman saygıya değer bir tutum değil. Bunlara söylenecek şu: Ya Halk Partisi'nin içinde veya dışında, fakat her halde Halk Partisi doğrultusunda bir mücadele içinde yer alırlar. Ya açıkça Halk Partisi'nin kendi yapısıyla tutarlı bir demokratik mücadelesinin içinde yer alırlar. Ya da seçime kullanılacak oylarından başka bir etkinlikleri olmadıkları, güç ve çabalarını ancak buna yettiğini kabul ederler. İkisinin arasında bir üçüncü yol yok.

BİRİNCİ yolu seçenler için de söylenecekler var: Halk Partisi'ne katılmayacağı yükü, üstesinden gelemeyeceği görevi vermemek. Başlarken, Halk Partisi'nden bir sosyalist örgüt çıkarma özelemlerinden vazgeçmek. Bunu yapmanın mümkünü yok. Bunu yapmaya çalışmanın yararı yok. Ancak zararı çok. Bunu yapmaya çalışmanın, Halk Partisi'nin üst kadrolarına bölücü tohumlar serpmekten başka bir anlamı yok. Güncel demokratik sorunlar açısından Halk Partisi'nin bütünlüğünün korunmasının önemli büyük.

YALNIZ iş burada bitmiyor. Halk Partisi'nin tek başına, bütünlüğünü koruyarak varlığını sürdürmesi, en azından demokrasinin korunması ve geliştirilmesi için yeter mi? Bunun yeteceğini söylemek, saflıkların en büyüğü olur. Üstelik Halk Partisi de bunun yetmeyeceğinin farkında.

NERDEN mi belli? Özlemi içinde olduğu demokrasiyi gerçekleştirmek ve korumak için dayanakları aramasından belli. Halk Partisi'nin halk sektörü arayışı, bu çabanın bir göstergesi. Bu arayışın, çakış noktası, siyasal. Halk Partisi, demokrasi için büyük bir tehdit olarak gördüğü tekelci sermaye karşısında ayağını sağlamca basacak bir dayanak arıyor. Halk Partisi'nin liderlik kadrosundaki bu siyasal arayışı, Halk Partisi'nin çok kısıtlı entelijansiyası farketmediği için halk sektörü tasarısı bir türlü geliştirilemedi.

TABİİ geliştirilememesinde başka nedenler de aranmalı. Bunların başında sosyal demokrat özlemlerle siyasal örgütlerin temel yapıları olan devleti soyutlama alışkanlığı var. Halk Partisi de devleti, sınıflardan, üstelik egemen sınıflardan soyutladığı için devletçiliğe karşı anlaşılabilir bir çekingenlik içinde. Bu yüzle halk sektörünü, devlet işletmeciliğine sıkıca bağlamakla korkuyor. Devletin sınıflardan bağımsız olarak kütleleri ezebileceğini sanıyor. Bu korkunun etkisiyle, sınıflı toplumlarda devlet işletmeciliğinin, sınırlı da olsa, tekelci eğilimleri zayıflatıcı rolünü görmüyor. Halk Partisi'nin demokratik gelişmeyi sağlam temellere

oturtma tasarılarında önemli bir yer tutan halk sektörünün sağlam temellere oturtulamamasının temel nedeni burada.

HALK PARTİSİ'NİN demokratik özlemlerine sağlam temeller arayışının bir göstergesi halk sektörü, diğeri ise halka teorisi. Halk Partisi Liderinin Almanya'da ortaya attığı halka teorisi. Türkiye'nin, Avrupa ve özellikle Batı Alman teknolojisini ile Arap petrol dolarlarına, yer ve işçilik sağlayarak, ortak olma tezi.

HALK SEKTÖRÜ içsel dinamiklerle ilgili bir arayış. Halka teorisi dışsal dinamiklerle ilgili. Amerikan tehdidine karşı, Batı Avrupa'ya dayanma ihtiyacını yansıtıyor. Halk Partisi Liderliği, Amerika'ya ilke olarak, demokrasi düşmanı olarak değerlendiriyor. Yüze yüz haklı bir değerlendirme. Ancak bir yanıyla. Diğer yanıyla yanlış çok açık. Batı Avrupa sermayesini daha demokratik bulmak için elde ne tür nedenler var? Sermaye her yerde sermayedir. Eğer Batı Avrupa daha demokratik ise bunun nedeni sermayenin niteliklerinin farklı olmasında değil. Neden, işçi sınıfının bilinç ve örgüt düzeyinin yüksekliğinde.

HALK PARTİSİ'NİN halka teorisindeki yanlışlığı, halk sektöründeki çekimserliğinden çok daha önemli. Çünkü halka teorisi, bir yabancı sermaye davetçiliğine kadar uzanabilir. Ancak şu anda işin bu yanını ikinci planda, Birinci planda olan, Halk Partisi'nin demokratik özlemlerini gerçekleştirmek için içsel ve dışsal arayışlar içinde olması. Saygıdeğer olan, önemli olan ve de çok düşünüldüğü olan işin bu yanı.

İŞİN bu yanıyla ilgili olarak düşünmeye devam etmek gerek. Düşündükçe ortaya çıkan bir nokta: En safından sosyal demokrat siyasal örgütler, demokrasinin tehlikede olduğu dönemlerin hangi aşamasında ve ne ölçüde etkin olabiliyorlar? Gerek Türkiye'nin gerek Avrupa tarihinin bu soruya vereceği açık cevaplar var. Sosyal demokrat örgütlerin varlığı ve gücü demokrasi düşmanlarının heveslerini kırmada etkili. Bunun örnekleri biliniyor. Tekrarına gerek yok. Ancak gelişmiş kapitalist ülkelerde devresel bunalımların, diğer kapitalist ülkelerde hem yapısal hem de devresel sorunların etkisiyle sermayenin heves dönemini geride bırakan girişimleri de biliniyor. Bu girişimlerde sosyal demokrat örgütlerin verdiği örnekler pek parlak değil. Bunların da tekrarına gerek yok.

AMA önemli sorun da burada. Hevesleri kırmak önemli. Fakat yeterli değil. İki nedenle yeterli değil. Birincisi, hevesler kırılmadığı zaman demokrasiyi korumak için. Diğeri, daha sonraki bir aşamada demokrasiyi kurtarmak için. Bu iş, sosyalistlerin işi. Bu iş, işçi sınıfının işi. İşçi sınıfının bilinçli ve disiplinli örgütlerinin.

BUN İŞİN bir niteliği var. Devredilemez bir iş olması. Sosyalistler bu görevi kimseye devredemezler. Çünkü kimse yapamaz. Eğer devredilerse bu görevin yapılmasının tehlikeye girmesi bir yana "biz ne yaparsak yapalım, sol bizi desteklemeye mecbur" tezleri haklılık kazanır. Türkiye'de demokratik gelişmenin yeni aşamalarına ulaşması için önce bu son tezin haksızlığı gösterilmeli.

HALK PARTİSİ'Nİ desteklemek saygıdeğer bir tez. Ancak bunun kadar ve belki de bundan da saygıdeğer olan, demokratik özlemler ve mücadelenin sağlam ve gerçekçi dayanaklara oturtulması. Bunun kişisel olarak oturup beklemekle bir ilgisi yok. Üstelik Halk Partisi'ni desteklemekle gelişir bir yanı da yok. Çünkü Türkiye'le sorunlar ve görevler çok. Herkese yetecek kadar.

TİP KURULDU. HEDEF: "BAĞIMSIZLIK, DEMOKRASİ VE SOSYALİZM,"

Kuruldu, kuruluyor kurulacak derken, geçtiğimiz hafta -nin ortasında Türkiye İşçi Partisi Kuruldu.

Çoğunluğunu işçilerin ve DİSK'e bağlı muhtelif sendikaların yöneticilerinin oluşturduğu 50 kişilik kurucular listesinde, 12 Mart öncesinde sosyalist hareket içinde önemli görevler yüklenmiş kimseler de bulunuyor.

30 Nisan Çarşamba günü İşçileri Bakanlığına verilen kuruluş bildirimini ile siyasal yüzeye çıkan yeni partinin kuruluşu bazı kimselerce erken bazılarıncı da gecikmiş bulundu. Bu konuda değişik fikirler ileri sürülmesi doğal.

Ancak partinin kuruluşunun bir oldu bittiyi getirmediği gerçek. Uzun kuruluş hazırlıkları, program ve tüzük çalışmalarının yanı sıra temele dayalı yoğun temas ve değerlendirmeler yapıldı. Sonuç, bu uğurda gösterilen çabalara yaraşır oranda başarılı oldu.

TÜZÜK NE DİYOR?

Türkiye'de yüz yılı aşkın bir mücadele tarihi olan işçi sınıfının sosyalist birikimini politik güç olarak yüklenmeye aday yeni partinin amaç ve karakteri tüzüğünün ikinci maddesinde şöyle tanımlandı:

"Türkiye İşçi Partisi, işçi sınıfımızın, müttefikleri emekçi sınıf ve tabakalarla birlikte sosyal yoldan iktidara yürüten sosyalist, demokratik, bağımsız, politik örgütüdür. . ."

İrk, dil, din, mezhep, kadın-erkek ayrımı gözetmeden hangi sınıftan gelirse gelsin, safalarını, tüzük ve programını benimsemek kaydıyla bütün yurttaşlara açık tutan parti, çağımızı "temel niteliğiyle kapitalizmden sosyalizme geçiş çağı" olarak görüyor ve gene tüzüğün ikinci maddesinde şu değerlendirmeyi yapıyor:

"Bütün toplumlarda sosyalizmin ergeç gerçekleşeceği bilimsel bir doğrudur. Ayrıca Yirminci yüzyılın ikinci yarısında belirli toplumsal koşullarda bu geçişin barışçı yor-

dan olabileceği bir imkan olarak ortaya çıkmış bulunmaktadır. Bilimsel doğru ve gerçekten hareket eden Türkiye İşçi Partisi'nin amacı, işçilerinin müttefikleri emekçi sınıflarla birlikte ve partisi aracılığıyla iktidara gelmesini sağlamak ve iktidara geldiğinde sosyalizmi kurmaya girişmek tir. . ."

Tüzüğünde Türkiye'nin emperyalizm aşamasındaki kapitalist dünyanın ilişkiler ağı içinde yer aldığı ve emperyalizmin politik, ekonomik ve askeri baskısı altında bulunduğu belirtilen Türkiye İşçi Partisi, "Türkiye gibi bir ülkede emperyalizme ve faşizme karşı bağımsızlık ve demokrasi için verilen bir mücadeleyi kapsamayan bir sosyalist mücadele olmayacağına" ilke olarak ilan ettikten sonra şu hedefleri saptadı:

İşçi ve emekçi kitlelerin sosyalizm için mücadelesi eksten den yoksun ve bağımsızlık ve demokrasi mücadelesi başarıya ulaşamaz, ka hıcı sonuçlar veremez. Ancak işçi ve müttefikleri emekçi sınıfların iktidarda ve sosyalizmi kurma yolunda olduğu bir Türkiye kapitalist-emperyalist ilişkiler ağının dışına bir daha gere dönmemek üzere çalışabilir ve gerçekten bağımsız, özgür ve adil bir toplum olabilir.

Parti bu durumu dikkate alarak:

- Türkiye'nin emperyalizmin, her türlü baskı ve egemenliğin den kurtarılması; barışçı ve anti-emperyalist aktif bir dış politikaya izlemesi;

- Demokratik hak ve özgürlüklerin korunup geliştirilmesi bu yoldaki bütün anti-demokratik engellerin temizlenmesi ve bu arada 1971 sonrasında değiştirilip geriletilmiş olan 1961 Anayasasının düzeltilerek demokratik bir içeriğe kavuşturulması;

- Kişilere ve kitlelere karşı baskı ve şiddet uygulamalarının, ırkçı söven politikaların sona erdirilmesi;

- İşbirlikçi, tekelci büyük ser-

maye ve büyük toprak sahiplerinin gerici baskı ve sömürücü egemenliklerine son verecek ekonomik düzenlemelerle toplumun demokratikleşmesi ;

- İşçi sınıfı ve emekçi sınıfların ekonomik, sosyal ve kültürel yaşam düzeylerinin yükseltilmesi;

İçin bütün anti-emperyalist ve demokratik güçlerin dayanışmasını ve eylem birliğini sağlamayı görev bilir.

Bu nitelikte bir eylem programı ve birliği ve böyle bir hareket içinde işçi ve müttefikleri emekçi sınıf ve tabakaların kendi sosyalist niteliğini koruyan mücadelesi, bu uğurda atılan her adım ve kazanılan her başarı, yalnız emperyalizme ve faşizme karşı olan demokratik güçlerin etkinliğini artırıp emperyalizmi ve faşizmi geriletmekle kalmayacak ;

-Kitlelerin politik bilincini geliştirip yükseltecek ve onları sosyalizm çizgisine sürekli yaklaştıracak;

-Sınıfsal güçler ilişkilerini kitlelerden yana geliştirerek toplum yapısında derin ve köklü değişimler oluşturacak ve bu oluşumu hızlandıracaktır. Sosyalizme giden yollar açılacaktır.

Sınıfsal ittifaklar yelpazesini bu süreç içinde derece derece oluşturup pekiştiren işçi sınıfı, böylesine geniş bir tabana dayanarak kendi partisi aracılığıyla iktidara gelecek ve kendisiyle birlikte tüm kol ve kafa emekçilerini, halk kitlelerini her türlü sömürden baskı ve şiddetten kurtararak gelecek bir süreç içinde Türkiye'yi dünyanın en ileri ülkeleri arasında yer alan tam bağımsız ve özgür bir toplum düzeyine çıkaracak olan sosyalizmi gerçekleştirecektir. "

TİP VE DİSK

Yepyeni bir tüzel kişilikle, siyasal yaşama katılan Türkiye İşçi Partisi'nin kurucular listesinde yer alan isimlerden partiyi DİSK'e bağlı sendikalarından önemli destek sağlandığı

anlaşıyor. Bu sendikalar arasında ilk göze çarpanlar : Sosyal-İş, Kimya-İş, Turizm-İş, Tek-Bank-İş, Gıda-İş, Hür-Cam-İş, Keramik-İş. . .

Türkiye İşçi Partisine kısa zamanda yeni destekler beklendiği bildirildi.

1. Can Açıkgöz
2. İhan Akalın
3. Fikret Akman
4. Nermin Akasın
5. Mehmet Ali Altay
6. Nurten Arıcan
7. Osman Aslanbay
8. Yusuf Ziya Bahadınlı
9. Hüsamettin Bakan
10. Muhittin Bakırcan
11. Sabri Basan
12. Behice Boran
13. Ceyhan Can
14. Adnan Celayir
15. Hasan Bedri Doğanay
16. Dinçer Doğu
17. Yalçın Cerit
18. Tarık Ziya Ekinci
19. Müşfik Erem
20. Rıza Erdoğan
21. Ergun Ergon
22. Şaban Erik
23. Turgut Gökdere
24. Çetin Gözaçtı
25. Ali Karacı
26. Sadri Kaya
27. Saffet Kayalar
28. Özcan Kesgeç
29. Zeki Kılıç
30. Kemâlettin Koyaş
31. Ali Kurt
32. Gündüz Mutluay
33. Nurdan Orpen
34. Hüseyin Özyılmaz
35. Erol Özkök
36. İbrahim Poyraz
37. Nihat Sargın
38. Alp Seleğ
39. Cemal Hakkı Seleğ
40. Erşen Sansal
41. Muzaffer Şatır
42. Feridun Tokaoğlu
43. Selahattin Uyar
44. Yavuz Ünal
45. Hanefi Vatansöver

DİSK'teki gelişme, konfederasyonun CHP ile yakın ilişkiler içinde olduğu yolunda bir süreden beri sözü edilen spekülasyonları kesin şekilde yalanlar nitelikte. . .

KURUCULAR
Partinin elli kurucusunun, adları ve meslekleri şöyle:

- Muhasebeci
- Sosyal-İş Sendikası Genel Eğitim Sekreteri, DİSK Temsilciler Meclisi Üyesi.
- Büro işçisi.
- Avukat, Türkiye Lastik-İş Sendikası Hukuk Müşaviri.
- Ziraatçı.
- Kimya İşçisi, Türkiye Kimya İş Sendikası Genel Yönetim Kurulu Üyesi.
- Tornacı, Türkiye Maden-İş Sendikası Seydişehir Bölge Temsilcisi.
- Yayınçı-yazar, 2. Dönem milletvekili.
- Türkiye Kimya-İş Sendikası, Genel Sekreteri ve DİSK Genel Yönetim Kurulu Üyesi.
- Taş tornacısı
- Şoför
- Sosyolog 2. Dönem milletvekili
- Avukat
- Büro işçisi
- Sosyal-İş Sendikası Genel Öğütlenme Sekreteri, DİSK Temsilciler Meclisi Üyesi.
- Türkiye Kimya-İş Sendikası Genel Başkanı, DİSK Yürütme Kurulu Üyesi.
- Öğretmen
- Doktor, 2. Dönem milletvekili,
- Yüksek Mimar, Mimarlar Odası İstanbul Şube Başkanı.
- Turizm-İş Sendikası Genel Sekreteri, DİSK Genel Yönetim Kurulu Üyesi.
- Teknisyen
- Emekli Karayolu işçisi, 2. Dönem milletvekili.
- Turizm-İş Sendikası Genel Başkanı, DİSK Genel Yönetim Kurulu Üyesi.
- Tevsiyecisi, Kimya-İş Sendikasında görevli.
- Matbaacı, 2. Dönem Milletvekili.
- Sihhi Tesiatçı
- Döküm işçisi
- Sosyal-İş Sendikası Genel Başkanı, DİSK Genel Başkan Vekili.
- Tek-Bank-İş Sendikası Genel Sekreteri
- Demirci
- Teknisyen
- Kıtaççı
- Avukat, Türkiye Kimya-İş Sendikası Hukuk Müşaviri
- Motor tamircisi
- Karayolu işçisi
- Terzi
- Doktor
- Avukat
- Avukat, 2. Dönem milletvekili.
- Avukat
- Muhasebeci
- Seyyar Satıcı
- Yol inşaat Teknisyeni
- Elektrikçi-montör
- Tevsiyecisi-montör

Zeki Kılıç
Tek-Bank-İş Gnl. Sekr.

Mehdi Zana
Diyarbakır'lı Terzi

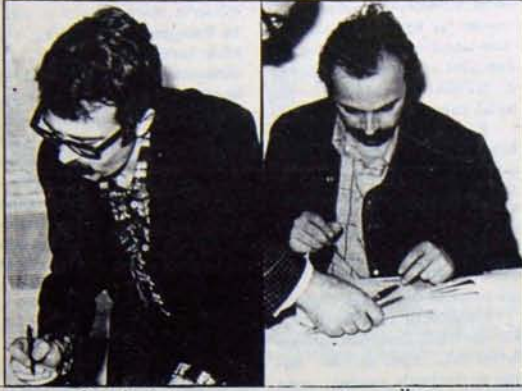

Dr. Tarık Ziya Ekinci
2. Dönem Milletvekili

46. Necati Yazıcıoğlu
47. Bekir Yenigün
48. Erdoğan Yeşilyurt
49. Derviş Sabır

-Doktor
-Tornacı, Karayolu İşçisi
-Kaportacı
-Türkiye Gıda-İş Sendikası
Mersin Bölge Temsilcisi
-Terzi

50. Mehdi Zaha

Can Açıkgöz

Yavuz Ünal

Kurucular Kurulu ilk toplantısında, yasanın öngördüğü "30 yaşını doldurmuş olmak" koşulundan dolayı kurucu ola-

mayan sekiz kişiyi parti üyeliğine kabul etti. Bu sekiz kişinin adları ve meslekleri şöyle:

1. Osman Sakalsız
2. Celal Toprak

-Tornacı
-Hür Cam-İş Sendikası Genel Saymanı, DİSK Temsilciler M. Üyesi.

3. İsmail Özkan

-Hür Cam-İş Sendikası Eğitim Sekreteri, DİSK Temsilciler Meclisi Üyesi.

4. Mustafa Aktulgalı

-Keramik-İş Sendikası Genel Sekreteri DİSK Temsilciler Meclisi Üyesi.

5. Selim Mahmutoğlu

-Türkiye Maden-İş Sendikası, Bursa Bölge Temsilcisi.

6. Mustafa Kemal Yalçınkaya

-Cam işçisi, Hür Cam-İş Sendikası Genel Yönetim Kurulu Üyesi.

7. Osman Eravcı

-Cam işçisi, Hür Cam-İş Sendikası Genel Yönetim Kurulu Üyesi.

8. Ali Demir

-Kaynakçı.

1 Mayıs Perşembe günü İstanbul'da toplanan kurucu üyeler aralarında görev bölümleri yaptılar. Böylece Merkez Yönetim Kurulu ve Merkez Disiplin Kurulu üyeleriyle Başkanlık Kurulu üyeleri belli oldu.

Merkez Yönetim Kurulu üyeliğine seçilen isimler şunlar:

1. Can Açıkgöz
2. Nermin Aksın
3. Behice Boran
4. Yalçın Cerit
5. Dinçer Doğu
6. Müşfik Erem
7. Şaban Erik
8. Turgut Gökçere
9. Çetin Gözbaşı
10. Özcan Kesgeç

11. Zeki Kılıç
12. Nurdan Orpen
13. Erol Özkök
14. Osman Sakalsız
15. Nihat Sargın
16. Alp Selek
17. Selahattin Uyar
18. Yavuz Ünal
19. Bekir Yenigün
20. Şaban Yıldız
21. Mehdi Zaha

Yedekler:
1. Mustafa Aktulgalı 2. Nurten Arıcan 3. Osman Aslanbay 4. Ergün Ergün 5. Gündüz Mutlu 6. Muzaffer Şatır 7. Hanefi Vatandaş

Kurucular toplantısında Merkez Disiplin Kurulu asil üyeliğine, Yusuf Ziya Bahadın, Osman Eravcı, Saffet Kaya-

Özcan Kesgeç
DİSK Gnl. Bşk. Vekili

Dinçer Doğu
Kimya-İş Gnl. Bşk.

Nermin Aksın
Lastik-İş Hukuk Müşaviri

Nurten Arıcan
Kimya-İş Gnl. Yn. Krl. Üyesi

lar, Kemalettin Koyaş, Erşen Şansal, Cemalettin Hakkı Selek ve Çetin Yücel yedek üyeliklere de Osman Alabay, Peyami Arıncı, Ali Demir seçildiler.

Kurul üyelikleri seçimin den sonra toplanan Merkez Yönetim Kurulu da kendi içinde görev bölümü yaptı. Toplantıda Behice Boran oybirliğiyle Genel Başkanlığa, Nihat Sargın Genel Sekreterliğe getirildiler.

Görev bölümüne göre, Dinçer Doğu Genel Sayman, Can Açıkgöz Örgüt Bürosu Sekreteri, Yavuz Ünal Eğitim Bilim ve Araştırma Bürosu Sekreteri, Nurdan Orpen Haber-alma Propaganda ve Basın Bürosu sekreteri, Bekir Yenigün de Kitle Örgütleri Bürosu Sekreteri olarak Başkanlık Kurulunda görev aldılar...

Merkez Denetçiliklerinde Hüsamettin Bakan ve Adnan Celayir getirildiler.

UZAYAN SIKIYÖNETİM

Geçtiğimiz haftanın siyasal olaylarının başlıcasını teşkil eden Türkiye İşçi Partisi'nin kuruluşunun ilan edildiği gün diğer önemli bir gelişme de TBMM'de izlendi. TBMM'nin Çarşamba günkü birleşik toplantısında, sıkıyönetimin Ankara, İstanbul, Adana ve İçel'de bir ay daha uzatılması kararı alındı. CHP grubu oylama da red oyu kullanırken iktidarı oluşturan partiler ve DP sıkıyönetimin uzatılmasını yönünde oy kullandılar. Millî Birlik Grubu ile Konjenjan üyelerinden bazıları da aynı yönde görüş bildirdiler.

Özellikle son dört yılı sıkı yönetim uygulamalarıyla geçiren Türkiye'de son sıkıyönetim uygulaması geçen yılın Temmuz ayında Kıbrıs olayları üzerine başlamıştı.

O günden bu yana sıkıyönetimin kapsadığı iler sayısında azalma oldu. Ancak başlangıçta sıkıyönetime dayanak yapılan amaç tartışılabilir ölçü ve boyutlara ulaşmasına rağmen sıkıyönetim Ankara, İstanbul, Adana ve İçel'de ısrarla sürdürülüyor.

CHP'DE ALINAN KARAR

Nitekim CHP meclis grupları, kendi içlerinde uzun tartışmalardan sonra oybirliği ile sıkıyönetimin amacından sapırıldığı görüşünde birleşti.

CHP Meclis gruplarının, sıkıyönetimin dört ilde bir ay daha uzatılmasını öngören Başbakanlık tezkeresinin görüşüleceği Çarşamba gününden bir gün önce yaptığı toplantıda grup kararı alınması bekleniyordu. Fakat beklenen olmadı. Grup toplantısında, Genel Merkez yöneticileri hakkında genel görüşmeyi öngören önerge tartışıldı. Önerge sahipleri, merkez yönetiminin hoşnutsuz olduklarını bildirerek önergenin gündeme alınmasını ve öte yandan sıkıyönetimin uzatılmasını yolunda bir karar verilmesini istedikler.

CHP Grubu içinde sıkıyönetime karşı olumsuz tavır alanların sayısı gözle görülür bir çoğunluk arz ediyordu. Oysa genel merkeze egemen olan görüş bu kez de CHP'nin sıkıyönetim uzatılmasına karşı olumlu oy kullanması yönündeydi.

CHP Kurmayları belli bazı endişelerle sıkıyönetimin uzatılmasına konusunda CHP'nin olumsuz bir tavır takınmama-

Turhan Selçuk

KOMANDO SALDIRILARINDA İKİ KİŞİ DAHA ÖLDÜRÜLDÜ (BASINDAN)

BAŞBUÇ-OLMAK, YA DA OLMAMAK...

sı gerektiğini ısrarla ileri sürüyorlardı.

ECEVİT'İN DÜŞÜNCESİ

Bütün sorun Genel Başkan Bülent Ecevit'te düşünülüyor. Ecevit, uzatmaya evet diyecek miydi, demeyecek miydi?..

Tabii bu arada CHP kurmaylarının gözden kaçırılmayan bir husus vardı. Ecevit, İzmir Çeşme'de yapılan Bilderberg toplantısından sonra haftanın başında son öğrenci olaylarına ilişkin görüşlerini açıklarken, olayların hükümetçe hazırlanmış bir "oyun" olduğuna dikkati çekerek Millî Güvenlik Kurulunun bildirisini eleştiriyordu.

CHP Genel Başkanı konuşmasında, "Millî Güvenlik Kurulu bildirisinde silahlı zorbalara karşı, kendilerini devlet gücü yerine koymaya kalkışan bir takım zorbalara karşı bir eleştiri görmüştüm. Bu eleştiride, devleti idare edenlerin, sözleri yer almadıkça Türkiye kargaşalıktan kurtulamaz" diyordu.

Ecevit'in bu sözleri önem taşıyordu. Millî Güvenlik Kurulunun önceki hafta sonunda yaptığı toplantıda, öğrenci olayları görüşülmüş, sonra da sıkıyönetimin dört ilde bir ay daha uzatılması yolunda Bakanlık kuruluna önerilerde bulunmuştu. Ecevit, sözü edilen Millî Güvenlik Kurulu toplantısında olaylara bakış açısını eleştirirken, sıkıyönetim önerisine de üstü kapalı olumsuz tavır takınıyordu...

CHP Kurmaylarının gözden kaçırılmadıkları husus buydu. Nitekim TBMM'de sıkıyönetim oylamasının yapılacağı günün sabahı Ecevit'in eğilimi gruba ulaştı. Genel Başkan, sıkıyönetimin uzatılmasına karşıydı. Ecevit'in bu kararında grubun çoğunluğuna hakim olan görüşün de payı büyüktü... Sıkıyönetim amacını aşmıştı...

Sıkıyönetim konusunda CHP içinde beliren görüş ayrılığı sessiz sedasız tathya bağlanırken, partideki gelişmelerin, bu satırların okunduğu sıralarda ilginç boyutlara varacağı beklenmektedir.

CHP Merkez Yönetimiyle bir grup arasında öteden beri

süren anlaşmazlık, içinde bulunduğumuz hafta grup toplantılarında gündeme getirilecek. Merkez Yönetimi hakkında genel görüşme önergesi enine boyuna tartışılacak...

MİLLÎ GÜVENLİK KURULU BİLDİRİSİ

Kamuoyunda sıkıyönetim uzatılması üzerine beliren endişelerin yanısıra bu kararın ilk halkasını teşkil eden Millî Güvenlik Kurulu bildirisinde de bütün hafta boyunca söz konusu edildi...

Söz konusu bildiriye yer alan ifadelerle, 12 Mart sonrası hükümet bildirisleri arasındaki paralellik dikkati çekti. Bildirinin bir yerinde "Millî Güvenlik Kurulu inandırmaktadır ki, Türkiye için çözümlenemeyen istenilenlere fırsat vermemeye kararlı ve muktedir olan devlet gücünün en büyük desteği milletimizin sağduyusu ve uyanıklığıdır..." deniyordu.

Bildiri, büyük sermayenin bir kesimini adına terör tehdidini üstlenen MC hükümetinin gerçekten "kararlılığı" yansıttı.

MC hükümetinin yürürlüğe girmesiyle birlikte gözlenen olaylar özetle şöyle:

"Devrimci sendikalarla ilgili oldukları" gerekçesiyle fabrikalardan toplu işten çıkartmalar...

Öğrenci yurtlarına baskınlar...

Parti binalarına saldırılar Öğretmenlere uygulanan baskılar.

Devlet dairelerinde sürdürülen kıyım.

Tiyatro kapatmaları...

Tablo, Milliyetçi Cephe'nin "İcrat hükümeti" olduğunu yansıttı. Ancak bir aylık bu icraatın ne dereceye kadar "Vatan kurtarmak" olduğu kuşkuyla...

Bildiriye göz atılarak, ufacık bir düzeltmenin farkına varmakta da gecikmediler. "Devlet güçlerinin en büyük desteği" Başbakan yardımcılarının birinin ağzından bir ay kadar önce TBMM'de ilan edilmişti, Söz konusu başbakan yardımcısı, meclis kürsüsünden bir takım silahlı kişilerin aslında devlet güçlerini yardımcı görevi yaptıklarını söylemiş...

ti. Millî Güvenlik Kurulu bildirisinde ise bu silahlı yardım-cıların yerini "Millîtimizin sağ duyusu ve uyanıklığı" alıyordu SALDIRI, SALDIRI . .

Bildirinin basında yayınlan dığı günlerde ise bir takım silahlı kişiler "Devlet Güçleri - ne destek" görevlerini yerine getirmeye devam ediyorlardı.

İstanbul ve Ankara'da bazı fakülteelerde silahlar patlıyor, Türkiye Sosyalist İşçi Partisi (TSİP)'in Altındağ İlçe merkezi saldırıya uğruyordu. İki yüz kadar kişi TSİP'in Altındağ İlçe merkezini taş yağmuruna tutuyor, binayı tahrip ediyor, polis gelmeden olay mahallini terk ediyorlardı. Devletin Güvenlik güçleri bu güne kadar olayla ilgili olarak kimseyi yakalamış değil.

TSİP'in Altındağ, Çankaya, Merkez ve Yenimahalle İlçe Yönetim Kurulları ortak bir açıklama yaptılar: Açıklamada şöyle dedi:

"27 Nisan Pazartesi günü saat 13.30 sıralarında Dışkapı öğrenci Yurdundan çıkan faşist komandolar taşlarla partimiz ilçe merkezine saldırı maslardır. Bu, rastgele bir sal

dırılmayıp, emperyalızların ortağı yerli parabalaları ve onların kiralık katilleri faşist komandolar tarafından yurt çapında tüm emekçi halkımıza devrimci gençliğimize planlı olarak yöneltilen baskıların bir parçasıdır."

TÖB-DER Saldırılara ve tetöre karşı demokratik güçlerin direnci kişiyor. Bu konuda önemli bir gelişme TÖB-DER'de izlendi.

TÖB-DER Yönetim Kurulu geçtiğimiz haftanın başlarında iki gün süren bir toplantı yaptı. Toplantıda, 15 Şubat toplantıları, buna karşı yapılan saldırılar ve sonraki gelişmeler ele alındı. TÖB-DER Genel merkezine gelen bilgilere göre 15-16 Şubat eylemlerinden sonra 20 bin öğretmen TÖB-DER'e üye olmuştu. Bu arada kuruluşu 30 yeni şube kazanmıştı. Diğer bir öğretmen kuruluşu İLK-DER, kendisini fesh ederek TÖB-DER'e katılmıştı.

Bu arada yurdun çeşitli yerlerinde öğretmenlere karşı gerçekleştirilen sindirme hareketleri devam etmiş, hatta artmıştı. Son 1,5 aylık dönemde TÖB-DER'e ulaştırılan 25 belitbaş

lı saldırı olayı olmuştu. Bunlar, TÖB-DER üyelerine karşı gerçekleştirilen fiili saldırılar ve şu belirti şeklinde meylla - na gelmişti. Yaralanan ve tutuklanan öğretmenler vardı. . .

Olaylar içinde TÖB-DER Ulukışla bölge temsilcisi İsmail Göltaş'ın başına gelenler hayli ilginçtir. Öğretmen Göltaş, yolda araba beklerken uzaktan valinin makam arabasını farkedememiş el kaldırmıştır. Makam arabası durmamıştır. Bir gün sonra öğretmen ve liye hakaret ettiği gerekçesiyle tel emriyle açığa alınmıştır. Göltaş iki gün sonra tutuklanarak 18 gün özgürlüğünden deldi. Göltaş halen aşıktadır. . .

DEMOKRASİ CEPHESİ TÖB-DER Yönetim Kurulu iki gün süren toplantılarından sonra bir açıklama yaptı. Bildiride gündüne artan faşizan baskılara işaret edilerek şu görüşlere yer verildi:

"Şu görünen bir gerçek ki ülkemizde demokrasiyenin hoşlanmayan güçler politikalarında birleşmişlerdir. Ülkemizde ki demokrasi ve özgürlük düşmanlığına karşı gerçek demokratik mücadeleye hazırlanmaları başta gelen görevlerimizdir. Biz TÖB-DER olarak bu mücadelede yerimizi, görevimizi ve sorumluluğumuzu üstleneceğiz."

SERMAYE CEPHESİ Cephe hükümetinin kuruluşuyla saldırıya geçenler yalnızca komandolar değil. Taşlı,

sopalı, silahlı olmasa bile işadamları da istek ve öneri saldırısına başladılar. İktidara daha elverişli bir hükümet var çünkül.

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu'nun geçen hafta düzenlediği toplantıda, çalışanlar hedef alınmıştır. Ekonomik alandaki hedefler, Tük Sanayici ve İşadamları Derneği (TÜSİAD)'ın 1975 yılı üç aylık raporunda yer alıyor.

Rapor'un düğüm noktası, büyük burjuvazinin iki büyük sorunu: Finansman ve pazar. Büyük sermayenin uzunca bir süredir bu sorunların ağırlığını duyduğu, raporda hemen belirtiliyor. Yeni hükümetle getirilen öneriler genellikle bu iki sorunun çözümüne ilişkin.

Finansman sorununa ilişkin öneriler, toplumun kaynaklarını daha büyük ölçüde büyük sermayenin emrine sokmayı amaçlıyor. Bu nedenle, banka kredileri, Kamu Kesimi, Dış krediler, tahvil ve hisse senedi satışı gibi konularda eski istekler tekrarlanırken yeni öneriler de getiriliyor. Raporunda önerilenlerin hükümetçe laşıyla dikkate alınması, büyük burjuvazinin egemen kesimler içindeki ağırlığına ve bu ağırlığın hükümete yansımına bağlı olacak. Ancak, şimdiden belli olan şu: Büyük sermaye, dış krediler, tahvil ve hisse senedi satışına büyük önem veriyor. MCHükümeti bunları dikkate alıp gerekli girişimlerde bulunma zorunda.

İkinci sorun, pazar sorunu. Bu konuda da birçok öneri getirilmiş, Pazar sorununun çözümü iki çerçevede düşünülmü-

yor. İçeride ve dışarıda. İçerideki çözüm, yabancı sermayenin girebileceği sektör ve bölgelerin kesin olarak belirlenmesine, "temel sınırlı üretimler"de kesin tercihlerin yapılmasına bağlanıyor. Yani hükümetin, Motor, Petro-Kımya ve Entegre Gübre Tesislerini kime bırakacağını açıkça belirtmesi isteniyor. Dışarda ki çözüme gelince, ihracatın, artması için tedbirler öneriliyor. Dış pazar olarak görülen Orta Doğu ülkelerine açılma politikasına büyük önem veriliyor. Başka bir önemli veri Türk Parasının dışa göre sürekli avarlanabilirliğinin sağlanması. Bunun anlamı, 1970'teki gibi olmasa bile, daha küçük oranlar da ama daha sık para ayarlamasına gidilmesi. Başka deyişle, gürtütsüz devaluasyon.

MC hükümetinin ekonomik politikasını değerlendirilebilmek için TÜSİAD Raporuna dikkat etmek gerekiyor. Sermayenin bizi günümüzü" diyerek iç cepheye saldırıya geçti. Birincisi demokrasiyi, ikincisi toplulum kaynaklarını hedef alıyor.

MC 'DE OLUP BİTENLER Demokrasiye karşı tam bir cephe birliği içinde hareket eden hükümetin kendi içinde bazı sancılar var. Cephe hükümetinin ilanından birayışkın bir süre geçmesine rağmen Başbakan yardımcılarını ile devlet bakanları arasında görev bölüşümü tamamlanmadı. Cephe protokolunun oluşturduğu günlerde prensip anlaşmasına varıldığı halde görev bölüşümü konusunda kesin bir uzlaşma yok.

Prensip anlaşmasına göre, Necmettin Erbakan hesabı işler, Feyzioğlu sosyal ve siyasi işler Türkiye iş idari işler düzenlemekte görevlendirilmişlerdi. Bu anlaşmaya göre, devlet planlama teşkilatı, Erbakan'a bağlı olarak çalışmaya başlamış ve Erbakan aynı zamanda Bakanlıklararası, Ekonomik Kurul Başkanlığını yüklenmiş.

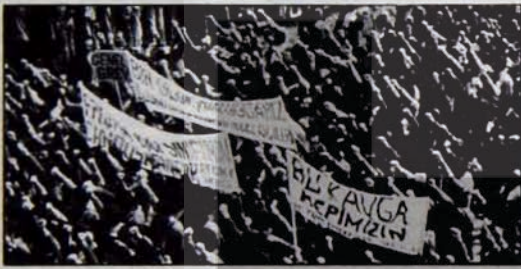
Yüksek Denetleme Kurulu Devlet Personel Dairesi Başkanlığı, Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü ile Atom Enerjisi Komisyonu henüz Feyzioğlu ile Türkiye arasında bölüşülmüş değil.

Bu arada Türkiye MİT' in kendisine bağlanması yolunda ısrar etti. Fakat sonuç alamadı. Demirel MİT'in doğrudan kendisine bağlanmasını sağladı.

Öte yandan devlet bakanlarına bağlanacak kuruluşların dağıtımında da MSP ağır bastı. Vakıflar Genel Müdürlüğü, Diyanet İşleri Başkanlığı ve Basın Yayın Genel Müdürlüğü MSP'li Hasan Aksay'ın yönetimine verildi.

Toprak ve Tarım bakanlığı müsteşarlığı ile Devlet İstatistik Enstitüsü Genel Müdürlüğü ise MSP'li Devlet Bakanı Mustafa Kemal Erkövünlü'ye verildi.

MC VE YABANCI PETROL ŞİRKETLERİ Bu arada önemli kararlar alan bakanlar da var. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Selahattin Kılıç yabancı petrol şirketlerine tanınan 90 günlük süre içinde yabancı petrol şirketlerinin varil başına 10.50 olan ithal fiyatı isteklerini ka-

zeki kılıç

DOĞRU TAVIR

FAŞİST güçler, demokratik ortamı daraltmak ve kazanılmış demokratik mevzileri geri almak için açık ve pervasız bir uğraş vermektedirler. Buna karşın, sosyalistler, ilericiler ve yurtseverler de - ğınktırlar. Sedikalar ve diğer demokratik kitle örgütleri ise kendilerini parti yerine koyarak hareket etmektedirler. Sorunlar, tek tek kişilerin ve demokratik örgüt yöneticilerinin kendi perspektifleri içerisinde değerlendirilerek çözüme ulaştırılmaya çalışılmaktadır. Oysa, sosyalizm, demokrasi ve bağımsızlık mücadelesinin geçmişe göre daha ciddi, daha derli toplu ve daha örgütlü olarak verilmesi zorunludur. Mücadelenin ciddi ve örgütlü verilmesi, bu uğraşta VARIM diyen herkesin, açık ve doğru tavır almasıyla mümkündür.

BELİRLİ toplumsal koşullarda, sosyalist hareket yükseliş ve düşüşlerle karşılaşır. Yükseliş ve düşüş dönemleri, kadroların genellikle yol ayırır. Bir kısım devrimciler, düşüş döneminin sancılı günlerini bir daha yaşamak istemeyebilirler. Öde harekete karşı çıkmalarına örmek için, gerekçe dilenciliğine çıkarlar. Bu yüzden, bu türden kaçışlar için tavır sözcüğünü kullanmaya gerek yoktur.

ÖNEMLİ olan, doğru tavır alabilmenin asgari şartlarını aramak, bulmak ve gereğini yerine getirmektir. 12 Mart dönemi, Türkiye sorununu çeşitli kadroları arasında örülen duvarların bir kısmında büyük gedikler açmış, bir kısmının da yıkılmasına neden olmuştur. Artık söylenen ve yapılanlar eskisi gibi, duvarlara çarpıp tekrar geri

dönmemekle; duvarlar aşılıarak, diyalog olanağı bulunabilmektedir. Bu gelişim sağlıklı bir PARTİleşmenin ve doğru tavır almanın önemli bir koşuludur. Söylenen ve yapılan her şeyi, "somut koşulların somut çözümlemesi" süzgecinden geçirmeye, reddetmek ya da karalamak yanlış tavır almaktan da öte, hataların sürekli oluşuna neden olur.

BELİRLİ bir görüş veya eylem türü geçmişte ne denli savunulmuş olursa olsun, bunun her dönem veya her koşul için tek doğru çözüm olabileceği varsayımı, örgütlenmenin en büyük engelidir. Tartışmaların hangi aşamasında olursa olursun ortaya çıkacak her yeni durumu, dikkate almak ve konuyu yeniden değerlendirmek gerekir.

GÖRÜLDÜĞÜ gibi, doğru tavır almak, hem çok zorunlu, hem de çok önemlidir. Zorunludur; Çünkü, örgütlenmenin başlangıç noktasıdır. Önemlidir çünkü sağlıklı büyümenin koşullarıdır. Bu iki unsur, bütünlük gösterdiği sürece ancak anlamlı olur. Bu bilinleşme, ancak Parti ile ve partinin sürekli denetimiyle mümkündür.

İŞÇİ sınıfı ve emekçi kitlelerin politik mücadelesi, giderek ivelleşmektedir. 12 Mart faşist dönemi ile oksijen çadırına kaldırılan Türkiye sosyalist hareketi, dışarıya çıkarılmıştır. Bu bir doğuş değildir. Bu, olgunlaşma ve büyüme için yapılan bir kongredir. Bu nedenle doğru tavır almaya açık olmak, geride bıraktığımız dönemlere göre çok daha önemlidir. Özellikle, doğru tavır almak için acele etmek değil, peşin yargılara ve kararlanalara kapıyı kapatmak çok daha önemli ve gereklidir. ●

UÇ YURTSEVER VE "FAŞİZMİN HUKUKU"

TOPLUMLARIN tarihi, bir takım mücadelelerin tarihinden ibaret. Bunlar, kimi zaman mutlu, kimi zaman da acı yıldönümleri olarak tarihteki yerlerini alırlar.

6 MAYIS 1972 sabahı, üç genç devrimci, idam sehpasında can verdiler.

DENİZ GEZMİŞ, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan haklarında açılan dava Ankara 1 Numaralı Sıkıyönetim Askeri Mahkemesinde 16/7/1971 tarihinde başlamıştı. Davanın iddianamesinde şu cümlelere de yer verilmişti:

"... O ZAMAN iktidar edenlerden birinin bu zaman iktidar edenlere tavsiyesi kulaktan kulağa fıslıdamıyordu. Gençliği bölümümüz... Yetkililer korkaklık, kumazlık içinde seyirci kalıyorlar, gene söylentilere göre bir gruba yardımcı oluyorlardı... Gençler artık kendi sorunları yanında memleket meseleleri ile de ilgileniyorlardı. Anadolu halâ aç, halâ kaynaklar tahrik edilemiyor, halâ fırsat eşitliği verilemiyor, halâ miriminarlıktan kalma mütegalibe ve bir giyane milyonlar varanlar mağara halkı ile aynı yurt salıkına yan yana yaşıyordu. Pahalılık gene başbuğ geliyor, karşılıklı saygı tarihe karışıyor, az çalışıp çok kazanan kişiler türeten ülke oluyordu. Halkın yarı nisbeti aydınlanmak şöyle dursun okuyup yazmayı bile öğrenememişti. İdareciler gene "nurlu ufuklar" nitelikleri ile halkın doyurmaya devam ediyorlardı..."

İddianame devam ediyordu:

"... TÜRKİYE'de zamanı getirdiği çirkin politikacılar, muhteris politikacılar, çıkarıcılar ve utanmaz adamlar vardı. Her biri ayrı yönde faaliyet gösterirken iktidar gayesinde birleşiyorlar onu elde edebilmek için başıurmadıkları şekil kalmıyordu..."

ANCAK iddianamedeki bu cümleler ile, büyük burjuvazinin ve diğer egemen güçlerin değil, davanın sanıklarının cezalandırılmaları isteniyordu ve bu istenen ceza da "ölüm cezası" idi.

DAVA ikibuçuk ay kadar sürdü ve Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi, 9/10/1971 tarihinde Deniz Gezmış, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan ile birlikte 15 sanığın daha ölüm cezasına çarptırılmalarına karar verdi.

SANKLAR hakkında uygulanan madde, Türk Ceza Kanunu'nun 146. maddesi idi. Bu madde, kanunun gerek yapısı, gerekse düzenleme biçimi açısından, kanunun sistemine ve ruhuna yabancılık, garip bir maddedir. Örneğin, suçun işlenmesine ilişkin bir genel kast yeterli görülmemiş, "özel kast" aranmıştır. Ne var ki, idam gibi bir cezamın öngörüldüğü maddede bunun unsurlarının "özel" olduğu belirtilmemiştir. Oysa bu denli ağır ve çağdaş bir cezamın yer aldığı bir düzenleme, açık ve net bir şekilde belirtmek gerekir. Ayrıca fiil, bir teşebbüsten ibaret olarak belirtilmemiştir. Böylece sanıkta kastın, asli fiile mi yoksa teşebbüse mi yönelik olduğu dahi açıklık kazanmamıştır. Gene fiilin bir grup suçu mu olabileceği, ya da tek kişi tarafından işlenebilir olup olmadığı tereddütlerine maddenin cevap veremediği gibi, fiilin icra safhalarında bir ayırım yapıp yapılmadığının uygulamaya ışık tutacak yer terlikte olmadı. Maddenin büyük eksiklikleridir. Örneğin, icra taslangıcının nereden başlatılacağı, fiilin işleme vasıtaları ve bunların elverişlilik niteliği belirtilmemiştir. Bütün bunlar 146. maddenin, Türk Ceza Kanunu bünyesinde, kanunun sistem ve anlayışı içerisindeki insicamsızlığının ve yabancılığının birer belirtisidir.

KISA CA "Anayasa'yı ihlal" diye adlandırılan 146. maddede yazılı suçun, böyle belirsiz bir düzenlemeye tabi tutulmuş olması maddede yerine ve zamana göre yakıştırmaya alanları açmaktadır. Örneğin, 1803 sayılı Af Kanunu'nun, istisnaları düzenleyen 5. maddesinin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesinden sonra, Süleyman Demirel bu iptal kararını Anayasa'yı ihlal olarak nitelenen dirmişti. Bunun yanı sıra başka nitelendirmeler yapıldığını da görmekteyiz. Örneğin, bir zamanlar yoğun örnekleri görülen işkence suçlarının ya da milletvekillerine oylarını kullanmaları konusunda çeşitli şekillerde etki yapılmasının 146. maddede aykırılık suçu olduğunun düşünülmesi gibi.

DAVA sırasında asıl tereddüt, sanıklara 146. maddenin uygulanabilir uygulanamayacağı noktasında belirmişti. Nitekim savunmalar sırasında bu maddenin uygulanamayacağı ısrarla savunulmuştu. Bu konudaki şüpheler, Askeri Yargıtay'ın kararlarına dahi yansımıştır. Mesela, Sıkıyönetim Mahkemesinin kararı, Askeri Yargıtay 2. Dairesinde Deniz Gezmış, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan dışındaki sanıklar açısından bozulurken, iki üye, bu üç sanık hakkında da "Sanıkların eylemlerinin T. C. K. 'nın 146. maddesine değil, 168.

maddesine uygun düştüğü ve haklarında hafifletici neden kabul edilecek 59. maddenin uygulanması gerektiği... "gerekçesi ile, kararına muhalefet şerhi koymuşlardı.

GENE Askeri Yargıtay Daireler Kurulu, davanın diğer sanıklarının hakkında verdiği kararda; bir sanık hakkında T. C. K. 'nın 169. maddesinin uygulanmasını öngörüyordu. Bu madde ise, bir önceki, 168. maddeye bağlı bir suçun düzenlemektir ve davanın diğer sanıklarının sorumluluğunu 168. madde kapsamında düşünme karinesine dayanır. Bu suretle karar 146. maddenin uygulanmasına ilişkin olarak büyük bir yara almıştı.

12 MART dönemi uygulamalarında 146. maddede eskisinden farklı, başka bir anlam getirildi. Bu da, maddede yazılı suçun siyasi maksatlarla işlenmesidir. Ancak bu, maddenin uygulama alanı için bir kısıtlama amacı ile değil aksine temelinde siyasi inanç bulunması nedeni ile "düşünce suçu" kapsamını genişletmek amacıyla yapıldığından, maddenin alanında ve kapsamında bir genişleme yapılmı.

146. MADDENİN daha önce Adnan Menderes ve Talat Aydemir olaylarında da uygulandığı gözönüne getirildiği zaman, gerçekten Deniz Gezmış, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan haklarında aynı maddenin uygulanma alanının bulunmadığı savunulabilir.

SIKIYÖNETİM Komutanlığı nezdinde kurulmuş Sıkıyönetim Askeri Mahkemesinde bunlar savunulmuş olmakla birlikte, Ankara Sıkıyönetim Komutanlığının yayınladığı 49 numaralı bildirimde "... Bu suçluların bir an evvel cezalandırılarak layık oldukları cezaları görmeyi bütün kamu arzu etmekte..." denildikten sonra, sanıkların "bizzarır" dinlenildiği belirtilmekteydi. İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı tarafından yayımlanan 26 numaralı bildirimde ise, "... İnfaz işlemlerinin başlamak üzere olduğu bu günlerde..." demekteydi ve bu bildirinin yayımlandığı tarihte henüz Yargıtaydaki savunmalar yapılmamıştı bile.

DAHA mahkeme başlarken davanın ilk celsesine sanıklar getirildiği sırada bir sanık, başına copla vurularak yaralanmıştı. Bir başka sanığın da duruşmaya sedye ile getirilip götürüldüğü de vada gene bir diğer sanık da duruşma salonunda omuzundan dıpiçik lenmişti. Avukatların ve duruşmaya alınabilen az sayıdaki dinleyicilerin üstleri tepeden tırnağa sıkı bir şekilde ve her defasında aranıyordu. Duruşma salonu, sanıklara ve avukatlara dört taraftan çevrilmiş namlularla bir savaş alanı andırıyordu. Avukatların duruşma salonuna kabul edilmek için avukat olmaları, vekilname almış olmaları yeterli değildi, ayrıca da'imi taşınması gereken bir kart bulunmazsa bunlar geçerli olmuyordu. Dinleyicilik özel bir kart sınırlandırılmaya bağlanmıştı. Yargılama aleyhinetinde bahsedilemez. Dava devam etmekte iken, davanın 11 avukatı hakkında "Ordunun manevi şahsiyetine ve askeri savcıya hakaret" suçlarından dava açılıp avukatla mahkum ediliyor, savunma dokümanmazlığı zedeleniyordu. Cezaevinde avukatların müvekkileri ile görüşmeleri sebebi ile avukatlar hakkında tahkikat açılıyordu.

CEZAEVİNDE de bir yandan aynı tarihte çeşitli baskalar ortaya çıkarken bir yandan da bunlarla birlikte çeşitli direnişler, açlık grevleri v. s. devam ediyordu. Öte taraftan politik düzeyde de başka tutumlar görülmekteydi. Zamanın Başbakanı Nihat Erim, sanıklara ve yakınlarına seslenerek, onları nedamete çağırıyordu.

NE KADAR gariptir ki, üç genci "Anayasayı ihlal" suçu ile idam edildikleri sırada başbakan olan Nihat Erim, aynı anayasayı "bu Anayasa bizim için lükstür" diyerek tadil ettiriyordu. Gene bir dönemde insanlar "Anayasa'yı ihlal" suçundan idam edilirlerken aynı dönemde yapılan yargulamalara büyük ölçüde etken olan Anayasa'nı değiştirilip, örneğin "tabii hakim" ilkesi kaldırılıyordu. Ve gene "Anayasa'yı ihlal" suçunun hükümlerinin ölüm cezalarının infazı hakkındaki kanun aynı anayasaya aykırı olduğundan Anayasa Mahkemesinde iptal ediliyordu.

IDAM cezalarının kesimleşmesinden sonra ilk kez 1790 imza ile kamu oyunda ölüm cezalarının çağ dışı niteliği kinandı. Daha sonra buna birçok bildirimlerde eklendi.

YARILAMALAR süresince mahkeme başkanı olan Tuğgeneral Ali Elverdi, dava bitikten bir süre sonra emekliye ayrılmıştı. General Ali Elverdi emekli olunca AP'ye girmiş ve bir beyanat verecek, görevde iken "politik hizmetler" yaptığını açıklamıştı.

VE 6 MAYIS 1972 sabahı Deniz Gezmış, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan, tashihî karar isteklerini reddi hakkındaki karar, avukatlarına tebliğ bile edilmemişken idam edildiler.

bul etti. Halkın sırtından 80 milyon lirayı yabancı petrol şirketlerinin cebine aktarmak anlamı taşıyan karar, Milliyetçi Cephe'nin (Milliliği) konusunda zaten tahmin edilen yan sığıyor.

İrmak hükümeti zamanında ulusal petrol politikasını başarıyla sürdüren Enerji ve Tabii

Kaynaklar Bakanı Erhan İşil ile, Milliyetçi Cephe'nin hissinde uğrayan eski müsteşar, Teoman Köprülüler yabancı petrol şirketlerinin varıl başına istedikleri 10.50 doları kabul etmemişler ve 10.2 dolar önermişlerdi.

MC'nin Enerji Bakanı, yabancı petrol şirketlerinin ce-

vap verme süresini beklemeden isteklerini kabul etti. Doğrusu MC biraz da bu kabul için kurulmuştu... MC'nin Enerji Bakanı minareye kitiğini da hazırlamıştı. Yabancı petrol şirketleri varıl başına 10.80 dolar önermişler, pazarlık sonucu bu fiyat 10.50ye düşürülmüştü...

En ilkel panayı pazarlığına da bile satıcının tavrı göz önüne alınırca olayla paralellik kurmak mümkündür.

Petrol alış verişinde alıcı ile satıcı el ele olup halka 80 milyon liracık bir külfet yüklenmişlerdir...

MC'nin Enerji Bakanı bu-

nunla da yetinmeyip BP (British Petrol Şirketine) yeni arama ruhsatları verdi.

Oyun açık oynanıyordu. demokrasie yönelen hücumlar biraz da bu oyunun bütün çıplaklığıyla ortaya çıkışıyla ilgilidir...

BEHİCE BORAN'LA KONUŞMA

● 1971 DÖNEMİNİN TÜM BASKILARINA KARŞIN İŞÇİ SINIFI HAREKETİ VE KİTLELERİN POLİTİK BİLİNÇLENMESİ GELİŞMİŞ, DAHA İLERİ BİR ÇİZGİYE VARMIŞTIR. KURDUĞUMUZ PARTİ, İŞÇİ SINIFI HAREKETİNİN 1975 AŞAMASINDA VE KOŞULLARINDA POLİTİK YÜZEYE ÇIKMIŞ ÖRGÜTLENMESİ OLACAKTIR.

YÜRÜYÜŞ, Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı BEHİCE BORAN'la Türkiye ve Sosyalizm sorunlarına ilişkin bir konuşma yaptı. Bu konuşmayı aşağıda veriyoruz.

● *Türkiye İşçi Partisi'ni kurma çalışmalarını oldukça uzun sürdü denilebilir. Hatta bazı kimseler gecikildiğini düşünüyorlar. Bu konuyu açıklar mısınız?*

Bir kuruluşun çabuk gerçekleştirilmesi iyidir, o - ma sağlam, doğru bir biçimde gerçekleştirilmesi de - ha da iyidir. İkisinden birini seçmek gerekirse, kuşku - suz, ikincisi seçilir. Yasal formaliteyi yerine getire - cek kadar kişi bir araya gelip bir dilekçe ile parti ku - rabilir. Bir yer tutulur, bir tablo da asılır. Amu bu , gerçek ve geçerli bir parti kuruluşu olur mu? Bir ikin - ci - nokta da şu: partinin kuruluşunu bir olup bittiyi - getirmek ve sonra dönüp, "İşte buyrun, gelen gelsin", demek istemedik biz. Zemin yoklamak, geniş temas - lar yapmak, durumu iyi değerlendirmek gerekiyordu. Sağlam, doğru bir örgütlenmeye gidilecekse, tüzük ve program da oceleyle getirilip bir çırpıda kaleme ali - nirmazdı. İş bu çapta görüp, bu çapta gerçekleştir - mek isteyince de, başarmak elbette zaman alır.

● *Çeşitli gerekçelerle kuruluşun erken ol - duğunu ileri sürenler de var...*

Erken kurulduğu iddiasının dayandırıldığı gerek - çeler değişik. Bu gerekçelerden biri, demokratik or - tamın gelişmesinin, örneğinin 141. ve 142. maddelerin kalkmasının beklenmesidir. Bu, sorunu ters koymaktır. İstenilen gelişimin olması için işçi sınıfının, sosyalist partisi aracılığı ile etkisini göstermesi, ülkenin poli - tik yaşamına ağırlığını koyması gerekir. Demokratik hak ve özgürlüklerin kazanılması ve genişletilmesi her yerde ve her zaman işçi sınıfının ve onunla bir - likte halk kitlelerinin bu uğurda mücadelesiyle ol - muştur. İşleri, toplumun kendiliğinden gelişimine bir - rakmak sosyalistlerin harcı değildir.

Kuruluşun erken olduğu konusunda ileri sürülen bir başka gerekçe de, CHP etrafındaki demokratik bi - rikimin bölünmemesidir. Bunu ileri sürenler unuttu - yolar ki, CHP'nin demokrasi konusundaki vaatlerini yerine getirebilmesi için de onun solundaki kanadın, ve baş - ta işçi sınıfının, politik ağırlığını duyurması şarttır. Ve yine unuttu yolar ki, işçi sınıfının ve emekçi kit - lelerin yanlıya düşürülmesini; CHP'nin, sorunlara , çözüm getirmeyecek program ve politikasını destek - lemeye kaymasını önlemek de aynı derecede önemli dir ve Parti'nin kuruluşu lehinde bir gerekçedir, hem de daha ağır basan bir gerekçe. Bir de şu yanığı var: Sol'daki aylar donmuş, değişmezmiş gibi mantık yü - rütülüyor ve böyle yanlış bir varsayımdan hareket e - dilerek, seçimde aylar bölünür, iktidar AP'ye kaptı - rır diye düşünülüyor. Bu, statik, mekanik bir düşün - ce dir. Sol'daki aylar artırılabilir ve artırılmalıdır. Başa - rılması gereken iş budur. AP ve diğerleri temsil ettik - leri egemen sınıfların oylarıyla iktidara gelmiyorlar; emekçi kitlelerden, hatta işçi sınıfından oy olarak g - liyorlar. Bunlar ise sol'un oylarıdır, mutlaka sahip ç - kılmalıdır.

● *Bu söylediklerinizden, yeni kurulan par - tinin önümüzdeki ilk seçimlere katılacağı an - lamı mı çıkıyor?*

Seçimlere katılabilmek belli yasal şartlara bağ - lı. Seçimin başlama tarihinden altı, ay verilme gu -

nünden sekiz ay önce 15 ilde tüm ilçeleriyle örgüt - lenmeyi tamamlamış ve parti kongresini yapmış ol - mak gerekiyor. Ekim'de seçim olursa, bu süreler geç - miş olacak, bunun için de parti seçime katılmaya - cak. Daha sonraki seçimlere girmek de bu şartların , yerine getirilmesine bağlıdır. Ne var ki, seçimlere gir - memek, Türkiye İşçi Partisi'ni esas görevini yapmak - ton, yani işçi sınıfını ve emekçi kitleleri bilinçlendi - rip demokratik mücadeleye sokmaktan, Parti örgütünü kitleler içinde geliştirip kökleştirmekten alıkoymak değildir.

● *Yeni kurulan partinin 1961-1971 dönemin - deki TİP ile ilişkisi nedir?*

Tüzel kişiliği haiz bir kurum, somut siyasal ve ör - güt olarak yeni partinin eski TİP ile bir ilişkisi yoktur. Tüzel kişiler, gerçek kişiler gibi doğar, gelişip büyür ve bazan bir toplumsal kozoya uğrayarak, bazan tüke - nip ömrünü doldurarak ölebilirler. Sürekli olan, örgüt - lerin dayandığı toplumsal güçlerdir; sosyalist parti söz konusu olduğunda, işçi sınıfıdır. İşçi sınıfı hareke - ti sürer gider; gelişir, hızlanır. Türkiye'de de böyle ol - muştur. 1971 döneminin tüm baskılarına karşın işçi sını - fı hareketi ve kitlelerin politik bilinçlenmesi gelişmiş daha ileri bir çizgiye varmıştır. Kurduğumuz Parti İşçi sınıfı hareketinin 1975 aşamasında ve koşullarında poli - tik yüzeye çıkmış örgütlenmesi olacaktır.

● *Halen üç sosyalist parti var, bir de dör - düncüsül kuruldu, çok bölünmüldü, şeklinde dü - şünmeler olabilir. Siz bu sorunu nasıl görü - yorsunuz?*

Sol kanatta 1971 öncesinden beri bölünmeler var - dır ve şimdi bunlar partileşiyor. Bunlardan hangisi işçi sınıfının sosyalist partisidir, veya olacaktır; sorunu sı - nıfsal gerçekliğin kendisi cevaplayacaktır. Sol'daki bölünmeler önemli ölçüde işçi sınıfına yansımıştır ; işçi sınıfında sosyalist bir birikim vardır ve bu bölün - memiştir. Hangi parti bu birikimin sonucu, örgütlenme si ise, hangi parti bu birikimi etkin politik bir güç ola - rak çeker götürürse, o parti işçi sınıfının partisidir ve ya olacaktır. Burada bu konunun tartışmasına girip id - dialar ileri sürecek değilim. Dikkatli gözler daha şim - diden oradaki farkları görebilir ve görüyordur, benim kanımca. Kalanını zaman kanıtlayacaktır. Kuşkusuz , işçi sınıfı hareketinin birliğini sağlamak esastır ve Tür - kiye İşçi Partisi bunu sağlamaya çalışmayı temel gö - revlerinden bilir.

● *TİP, "Milliyetçi Cephe" iktidarının ilk günlerinde kurulmuş oluyor. Bu dönemin mi - temel siyasal ve ekonomik gelişmeleri hak - kında ne düşünüyorsunuz?*

MC iktidarında politik gelişmelerin ne olacağı şim - diden bellidir. Baskılar, anti-demokratik uygulamalar artırılarak sürdürülmek istenecektir. Bir yandan, yasa dışı sağcı örgütlenmeler ve eylemler, demokrasi, hu - kuk devleti, birlik ve huzur teraneleriyle maskelenme - ye çalışılarak sürdürülecek, öbür yandan da, olup bi - tenlerden sol sorumlu tutularak suçlanacak, baskı altı na alınmaya uğraşılacaktır. Temel ekonomik sorunlar daha da ağırlaşarak çözüm bekleyecektir. Bekleye dür - sun, özel sektörü hoşnut etmek için el altından elden gelen yapılabilecek, sessiz sedasız. Sesli sözlü olarak iş - se, kitlelerden oy getirecek bazı işler yapılacaktır, ve - ya yapılması tasarlandığı olayışla propaganda edile - cektir. Zira bu seçim dönemi herhalde normal süresini tamamlamayacak, erken seçime gidilecektir. MC, bu seçimi ayarlamak için iktidarı almıştır.

Aslında ne burjuvazi, ne MC erken seçim gönüllü sü değildir, bu hükümetin kalmasını yeğlerler, ama ko - şullar onları seçime zorlayacaktır. Bunu bildikleri i - çin şimdi kendi taraflarına yontacak "tedbirleri" al - mak çabasındadırlar.

● *İktidarın anti-demokratik "tedbirleri" - nin" ve tüm baskıların karşısında ne yapıla - cak?*

Demokratik hak ve özgürlüklere sahip çıkıp on - ları her türlü baskılara karşın sonuna kadar kullanma yı sürdürmek ve bu mücadelede tüm demokratik, yurt - sever güçlerin eylem birliğini gerçekleştirmek gere - kir.

Bugün sıkıyönetim makamları, sıkıyönetimin ilanı gerekçesi dışındaki oylara müdahale etmektedir; sol - dırganlardan çok soldırıya uğrayanlar tutuklanmakta ve yargılanmaktadır; fütursuzca siyasal cinayetler iş - lenmektedir; Milli Güvenlik Kurulu ise bugünkü budan - mış anayasası dahi çiğneyen bu olaylara karşı çıkma maktaki ve "devletin temel nizamına karşı bazı güç - lerce yaratıldığını" söyleyerek yine sol'a yüklenir bir tavir içinde olduğunu belli etmektedir. Bu durum - da, burjuvazinin ve portilerinin ve iktidar çevreleri - nin "devletin ve devletin güçlerinin tarafsızlığı" iddia - larının ne denli geçersiz, aldatmaca iddialar olduğu kamuoyunun gözleri önünde açık serilmiştir. Ama ülke kamuoyu, halk kitlelerinin gittikçe büyüyen bö - lümleri; ilerici aydın çevreler ve gençlik gerçekleri görmektedir; artık ne yapılsa, ne söylene halk ol - durtulamamaktadır. Artık bu bilinçlenmenin etkin, örgüt - lü, politik bir güce dönüşmesi gerekmektedir. 1971 dö - nemi kalıntısı kısıtlı demokrasi büsbütün yok edilmek ten ancak böyle kurtarılabilir ve toplumun demokra - tikleşme süreci ancak böyle hızlandırılıp geliştirile - bilir.

● *"Demokratik-ilerici güçlerin birliği" na sıl sağlanır? Örneğin, birkaç demek ve sen - dikanın bazı bildiriilere ortak imza atması bu - nun bir yolu mudur?*

Ortak bildiriler imzalayıp yayınlamak, demokra - tik, ilerici güçlerin eylem birliğini belirtmenin bir yoludur ama, tek yolu ve yeterli yolu değildir. Benim tahminime göre eylem birliği adım adım vevlede - nede gerek oluşabilecektir. Ve bu oluşma, somut hedeflere yönelik somut eylemler yoluyla gerçekleşebilecektir.

Başlangıçta bunlar, aynı doğrultuda paralel eylem - ler olabilir. Giderek, yine somut hedefler ve eylem - ler düzeyinde ortak bir platform, bir program üzerin - de anlaşmaya varılabilir, teorik tartışmalar, strateji tartışmalarına girişmeden. Bu eşit tartışmalar ortak eylem programı ve uygulaması dışında sürdürülür.

Bence bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm dağ - rultusunda eylem birliğini yalnızca örgütler düzeyin - de düşünmemek gerekir; yalnızca o düzeyde gerçek - leştirmeye çalışmak yeterli değildir. Asıl tabanın, kit - lelerin güç ve eylem birliği sağlanmalıdır. Parti çalı - şmaları bu hedefe yönelik olacaktır.

● GÜNÜMÜZDE, SOSYALİST HAREKETLE BÜTÜNLEŞMEYEN VE İŞÇİ SINIFININ ÖNCÜLÜĞÜNDE YÜRÜMEYEN BAĞIMSIZLIK VE DEMOKRASİ MÜCADELELERİNİN SAĞLAM, KALICI SONUÇLARA ERİŞMESİ MÜMKÜN DEĞİLDİR.

● BENİM TAHMİNİME GÖRE EYLEM BİRLİĞİ ADIM ADIM, EVRELERDEN GEÇEREK OLGUNLAŞABİLECEKTİR. VE BU OLUŞMA, SOMUT HEDEFLERE YÖNELİK SOMUT EYLEMLER YOLUYLA GERÇEKLEŞEBİLECEKTİR.

● DEMOKRATİK HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİN KAZANILMASI VE GENİŞLETİLMESİ HER YERDE VE HER ZAMAN İŞÇİ SINIFININ VE ONUNLA BİRLİKTE HALK KİTLELERİNİN BU UĞURDA MÜCADELESİYLE OLMUŞTUR.

● *İşçi sınıfının kısa sürede örgütlenmesi, mümkün mü?*

İşçi sınıfı içinde hemen örgütlenmeye başlanabilir ve başlanacaktır. Az önce belirttiğim gibi, işçi sınıfı içinde önemli azımsanmayacak sosyalist bir birim vardır. İşçi sınıfı içinde politik örgütlenme Parti'nin başta gelen görevidir. Ne var ki, Parti örgütlenmede ne denli başarılı olsa, bu örgütlenme işçi sınıfının tümünü hiçbir zaman kapsamayacaktır. Parti işçi sınıfı içinde etkin biçimde örgütlediği, sağlam kök saldığı ölçüde işçi sınıfının geri kalan kitlesini de et-

kileyecek ve yönlendirecektir. Şunu da unutmamak gerekir ki, Parti, işçi sınıfı dışındaki sınıf ve tabakalarda da programını ve programın dayandığı sosyalist görüşleri, aldığı kararları tanıtmaya, yaymaya çalışacak, a sınıf ve tabakaların sorunlarına sosyalist açıdan çözümler önerecek ve onların güncel gereksinimleri ve istekleriyle ilgilenip bunları karşılayacak tedbirler ileri sürecektir.

● *Parti içi çalışmalarda ve dışa dönük eylemlerde ilk sırayı alan görevler hangileri oluyor?*

Parti'nin işçi sınıfı içinde örgütlenmesi parti-içi çalışmalara sıkı sıkıya bağlıdır. Parti kadrolarını ve üyelerinin eylem içinde, iş yaparak eğitilmesi, teorik ve pratik çalışmaların birlikte yürütülmesi, Parti'nin örgüt olarak işçi sınıfında ve halk kitlelerinde etkinliğini gerçekleştirmek ve geliştirmek için şarttır. Ancak bu nitelikte yetişen kadrolar ve üyeler Parti'nin politik ve ideolojik mücadelesini yürütebilirler.

Parti, dışa dönük diğer eylemlerini Parti tüzüğüne ve programına somut ve ayrıntılı olarak belirtilen hedeflere yönelik yollardan biçimlendirecektir. Bunun kısacası temel ilkesi, bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinin sosyalizm mücadelesiyle birlikte ve ona bağımlı olarak yürütülmesidir.

Bu mücadelede tüm demokratik, ilerici, yurtsever güçlerin eylem birliği gerçekleştirilmeye çalışılacaktır. Bundan maksat yalnızca emperyalizmi ve faşizmi geriletme, geriletme, giderek tasfiye etmek, toplumun demokratikleşmesini sağlamak ve hızlandırmak, değil, aynı zamanda ve aynı derecede önemli olarak, emekçi kitleleri ve diğer ilerici, demokratik güçleri ağırlığın gittikçe artan politik bir güç haline getirmek, daha üst düzeylerde bilinçlenerek sosyalist çizgiye yaklaşmalarını sağlamaktır. Bu eylem ve mücadele süreci sınıf güçleri dengesini kitlelerden yana değiştirecek ve geliştirecektir. Tabii, bu nitelikte tutarlı ve sürekli bir gelişim, sözünü ettiğim mücadele süreci içinde işçi sınıfının politik hareketinin kendi bağımsız varlığını koruyarak öncülük görevini yerine getirmesiyle mümkün olacaktır. Günümüzde, sosyalist hareketle bütünleşmeyen ve işçi sınıfının öncülüğünde yürümeyen bağımsızlık ve demokrasi mücadelelerinin sağlam, kalıcı sonuçlara erişmesi mümkün değildir.

Bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesindeki somut hedef ve eylemler Parti tüzük ve programında belirtilmiştir. Burada bunları anlatmaya yer yoktur. Yalnız bir noktaya işaret etmek isterim: Bugün gündemde olan ivedi sorun politik demokratikleşmeyi gerçekleştirmektir; fikir, söz, örgütlenme, toplantı ve yayın özgürlüklerini kısıtlayan yasal hükümlerin ve uygulamaların ortadan kalkmasıdır. Ekonomik, sosyal, kültürel tüm sorunların çözümü politik iktidardan, iktidarda olunmadığı zaman da iktidarı etkileyebilmeyle geçer. Bunun için politik düzeyde demokratikleşme baş sorun olmaktadır. Burjuvazi ve iktidarın kendiliklerinde, üzerlerinde bir baskı olmadıkça, halk yararına hiçbir şey yapmazlar.

● *Bitirirken, bir sorumuz da parti sorununa doğrudan bağlı olmayan bir konuda. Bu yıl dünya kadınlar yılı olarak ilan edildi. Türkiye İşçi Partisi'nin kadın genel başkanı olarak Türkiye'de ve dünyada kadın sorunuyla ilgili görüşlerinizi açıklar mısınız?*

Türkiye İşçi Partisi'nin kadın genel başkanı olmasaydım da dünyada ve yurdumuzda kadın sorunu ile ilgilenirdim; her sosyalistin de ilgilenmesi gerekir. Kadın sorunuyla ilgilenmek ve kadının hak ve özgürlüklerini savunmak ille de burjuva feminizmi değildir.

Çalışan kadınlar çift sömürü ve baskı altındadır. İşçi, emekçi olarak, bir; kadın olarak, iki. Bugünkü düzende çalışma yaşamının dışında da kadın ikinci sırada yer alan bir yurttuştur, önce insan, sonra kadın olduğu unutulmuşcasına.

Kadın sorunu, diğer temel toplumsal sorunlar gibi, sosyalizmde osil çözüme kavuşacaktır, o da bir süreç içinde. Çalışma yaşamındaki eşitsizlikleri gidermek, meslekte ilerleme olanaklarını açmak daha kolay da, kadın konusundaki sosyal değerlerin, görüşlerin, kadın-erkek ilişkilerinin değişmesi daha zor. Ama bu günden kadınların durumlarını iyileştirecek işler yapılabilir ve yapılmalıdır: Bir, çalışma yaşamının kadın yararına düzenlenmesi; iki, kadının kamu yaşamına aktif olarak katılması. En önemlisi de kadınların kendi hak ve özgürlükleri uğruna harekete geçmeleridir.

KREDİ SAVAŞI

● BÜYÜK SANAYİ BURJUVAZİSİ BANKALARDAN, BANKACILIK DÜZENİNDEN ŞİKAYETÇİ ŞİKAYETLERİN VARLIĞI VE NEDENLERİ, SANAYİ SERMAYESİ İLE BANKA SERMAYESİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN TÜRKİYE'DE HANGİ DÜZEYDE OLDUĞUNU BELİRLİYOR.

ÖZEL TEŞEBBÜS-BANKALAR

BİR televizyon reklamı var. Özel teşebbüs ile bankalar arasındaki ilişkiyi konu alıyor. Türkiye'nin nüfusu 30 milyon iken, Başbakan Demirel, ülkede 30 milyon özel teşebbüs olduğunu söylemişti. Şimdi 38 milyon "özel teşebbüs" var. Bunlardan biri Şekerbank ' in önünde kestane satıyor. Şekerbank kızmıyor; çünkü, aralarında anlaşmaya varmışlar : Şekerbank kestane satmayacak kestaneci de kimseye kredi açmayacak.

YAZIDA değineceğimiz özel teşebbüs, kestaneciler değil. Büyük sanayi burjuvazisinin bankalarla ilişkisi reklamdaki kadar basit ve sorumsuz değil. Büyük sanayi burjuvazisi bankalardan, bankacılığın düzeninden şikayetçi. Şikayetlerin varlığı ve nedenleri, sanayi sermayesi ile banka sermayesi arasındaki ilişkinin Türkiye'de hangi düzeyde olduğunu belirliyor. Ama bundan önce bankaların ne olduklarını ve ne yaptıklarını değinmek zorunlu.

BANKA NEDİR?

BANKALARIN tarihine dönmek, kökenini araştırmak şu anda gerekli değil. Ne yaptıkları, niçin var olduklarını da açıklıyor. Bankalar, toplumun çeşitli kesimlerine dağılıp parayı bir merkezde toplar ve ona sermaye niteliği kazandırır. Toplumsal sermaye, topluma bölük pörçük dağılırken, bankalar bunları bir merkezde toplar. Buna banka mevduatı denir. Mevduatın kaynakları çeşitli. Kapitalistler, tüccarlar, memurlar, serbest meslek sahipleri ve zaman zaman işçiler tasarruflarını bankalara yatırabilirler. Ancak, banka mevduatının büyük bölümü, çalışanların tasarruflarından oluşur. Durum Türkiye'de de böyle. 1974 yılında, toplam banka mevduatının kaynaklarına göre dağılımı veriyoruz

TABLO : I.

Banka Mevduatı	
Kaynaklar	%
Resmî Mevduat	12
Ticari Mevduat	21
Tasarruf Mevduatı	67
Toplam	100

BANKA mevduatının % 67' sini oluşturan Tasarruf Mevduatının kaynağı, çalışan sınıfların tasarrufları. Ama toplamun diğer kesimlerinin tasarrufları da banka mevduatı içinde yer alıyor. Bu bakımdan bankalar, kapitalist topluma özgü nitelik ve yararlarını gerçekleştirilmekte: Dağıntı toplumsal sermayenin yeniden bir merkezde toplanması.

PARALAR NEREDE KULLANILIR ?

ÇALINMA riskini bir yana bırakırsak, kimse durup dururken elindeki parayı bankaya yatırmak istemez. Onun için, banka para yatırmanın başka çekicilikleri olması gerekir. Banka, mevduat sahiplerine faiz ödeyerek bu çekiciliği sağlar. Çekilişler vb. de başka etahlar. Bankaların bu ödeme-

leri yapabilmeleri, gelir sağlama adına bağlı. Bu gelir, eldeki mevduatı "işleterek" sağlar. Parayı işletmenin çeşitli yolları var. Türkiye'de bunun başlıca yolu kredi tahsisidir. Diğerlerinin payı çok önemli değil. Bunlar, hisse senedi, tahvil alımı, sermaye iştiraki. Büyük sanayi burjuvazisinin bankalarla ilişkisini ve şikayetlerini anlayabilmek için buna dikkat etmek gerekiyor.

BUNU verilerle kanıtlayabiliriz. Önce, koalisyon ortağı MSP'nin organı Millî Gazete'nin 28 Mart 1975 tarihli sayısından hareket edelim. Gazete yıllık bilançosunu ilan eden bankaların birini ele alalım. Banka yıllık kârının % 80 'ini faiz ve komisyonlardan sağlamış. Sermaye yatırımı anlamına gelen iştiraklerden sağlanan kâr ise toplam kârın sadece % 2'si. Millî Gazete'ye "faizciliği" başka açılardan eleştiriyor. Müslümanlıkta faizin yeri, bizim konumuz değil. Ama, bankaların, mevduat karşılığı faiz ödemelerini, kredi karşılığı faiz geliriyle karşılayıp üstüne kâr ettikleri bir gerçek. Banka kârının asıl kaynağı, sermaye iştiraki, yatırım vb. değil. Millî Gazete'deki kaynaklar da bunu doğruluyor:

TABLO : 2.

Bankalarda Mevduat ve Kullanımı 1974		
-Milyon TL -		
Mevduat	Krediler	Tahvil, Hisse Senedi ve İsti.
85.743	85.326	7.291

TABLO'nun anlamı şu: 1974 yılında bankalar, 85 milyar 326 milyon lira kredi açıyor. Tahvil, hisse senedi alımı ve iştirak biçimindeki mevduat kullanımını ise 7 milyar 291 milyon. Daha da önemlisi, bu miktarın içinde çeşitli kamu kuruluşlarına ve tahvillerine yatırılan fonlar da yer alıyor. Bunların oranı yarından fazla. O halde bankalar, tahvil, hisse senedi alımı ve sermaye iştiraki biçiminde büyük sanayi burjuvazisine, büyüklüğü ile orantılı katkıda bulunmuyor. Bu, büyük sanayi burjuvazisinin başlıca şikayetlerinden biri.

BANKALAR VE BÜYÜK SANAYİ BURJUVAZİSİ

KAPİTALİST üretim, gidererek genişleme, yayılma eğilimindedir. Bu eğilimin doğal sonuçlarından biri, sanayicilerin öz kaynakları dışındaki kaynaklara başvurma zorunluluğu ve eğilimi. Örneğin, sanayici alacağı kredi ile kendi sermayesini birleştirerek yapacağı bir yatırım sonunda ettiği artı değerler, aldığı kredinin faizini ödeyebiliyorsa, kredi almaması için hiçbir neden yok. Teoride, sanayicilerin kredi ihtiyacı böyle şekilleniyor. Ama, pratikte bu krediyi bulmak gerek. Hem de kâr artırıcı ko-

şullarla. Yani, kredi karşılığı az faiz ödeyerek. Büyük sanayi burjuvazisinin kredi sorunu burada düğümleniyor.

KREDİLER VE BURJUVAZİ

1971 yılının Mart ayında kadar Demirel hükümeti iş başındaydı. II. Beş Yıllık Plan'ın 1971 yılı Programı'nı da o hükümet hazırladı. Programın, kredilere ilişkin bölümünde şöyle deniyor: "Memleketimizde, kredilerin pahalılığından ziyade, orta ve uzun vadeli kredilerin yetersizliği, sanayi sektörünün finansmanında temel sorun olarak görülmektedir."

BURADA, birbirine yakından bağlı iki durum söz konusu. Kredilerin artırılması ve mevcut kredi hacmi içerisinde faiz oranlarının düşürülmesi. 1971'in Demirel hükümeti, faiz oranlarından önce, kredi yetersizliğini sorun olarak görmekteydi. Ancak, bu sorunun çözümü kapitalist düzenle sınırlı. Çünkü, kredi mevduata bağlı, mevduat ise tasarruflara. Kredilerin artabilmesi, tasarrufu artırmakla mümkün. Sanayi kesimindeki tekneli eğitimler, çalışanların satınalma gücü ve dolayısıyla tasarrufları düşürüyor. Örneğin, fiyat artışlarının oldukça yüksek olduğu 1974 yılında, bankaların mevduat artışı da yavaş. Artış hızı 1973 yılında % 37 iken, 1974'de % 28.3'e düşüyor. Bunda "Kıbrıs Barış Harekatı'nın da payı var. Ancak sanayi burjuvazisi mevduat hacminin artmasına fazla bel bağlamamış görünüyor. Onun için önerileri, mevcut kredi hacmi

TÜRKİYE'NİN İHRACATI DÜŞÜYOR

1975'in ilk üç ayında ithalat hızla artarken, ihracat, geçen yılın aynı aylarındaki düzeyinde kaldı. 1974 de 405.677.000 dolar olan ihracat, bu yıl ancak 355.149.000 dolara ulaşabildi. Bu yılın ilk üç ayında elde edilen bu sonuç, 1975 için 2 milyar dolarlık ihracat hedefine ulaşmanın olanaksızlığını ortaya koyuyor. Öte yandan ithalat, hızlı artışını Mart ayında da sürdürdü. Bu yılın ilk üç ayında ithalat 1.175.439.000 dolara ulaştı. Dış ticaret açığı 820.290.000 dolar. Merkez Bankası döviz stokları da bu gelişmeye koşut olarak hızla eriyor.

ÜLKELER için ideal olan ithalat giderlerinin ihracat gelirleriyle karşılanması. Hiç değilse aralarında anlamlı bir oran sağlanması. Türkiye açısından ithalatla ihracat arasındaki bu bağlantı anlamını yitirmiş durumda. Dış ticaret açığı, şimdiye dek yabancı ülkelere çalışan işçilerimizin getirdikleri dövizlerle dengelemeye çalışıldı. Şimdilerde ise, açık balesine büyüdü ki, yama yetmez oldu. Bu durum, gerek cephe hükümetini, gerekse temelindeki sermaye sınıfını son derece kaygılandırıyor. Cepheciler bir yanda dış kredi olanaklarının zorlanırken, diğer yandan ihracatı artırabilmenin yollarını araştırıyorlar. Son günlerde uluslararası banka yöneticilerinin ülkemizi ziyaretlerinin bir nedeni de bu.

İHRACAT neden artmıyor? Görünüşteki neden ihracatın büyük ölçüde tarımsal ürünlere dayanması ve tarım ürünlerinin dışarıdaki fiyatlarının düşmesine karşın Türkiye'de fiyatların yüksek olması. Gerçekten

dünya piyasalarında geleneksel ihracat ürünlerimizin fiyatları düşük. Pamuk, fındık, çekirdeksiz kuru üzüm ihracatı önemli sorunlarla karşı karşıya. Geçen yılın nazarında fındık ihracatında 26,4, pamuk da ise 96,8 milyon dolarlık bir azalma var. Pamuk stoku ise 400.000 tona ulaştı.

GERÇEK neden ise sermaye sınıfı ile köylü sınıfı arasındaki çelişkiye dayanıyor. Özellikle Ecevit iktidarında yüksek tutulan taban fiyatları ihracatçıların piyasaya girmesini engelledi. Ayrıca ihracatçıların kredi olanaklarından da alışageldikleri biçimde yararlanamadılar. Her zaman devlet çarklarının kenarlarından yana çalışmasına alışmış ihracatçılar, rahat kazanacak olanaklarının artırdan kalkmasından tedirgin olup, çekimsiz davrandılar.

CEPHECİLER iktidara gelir gelmez ihracatçıların da tavrı değişti. Sermaye sınıfının sözcülüğünü yapan yaygın organlarında ileri sürülen öneriler ışığında, ihracatçı taban fiyatından pamuğu olacak, buna kârını ekleyecek, dış piyasa fiyatıyla ki içeri -deki fiyattan düşük, satacak, ancak aradaki farkı devlet ihracatçılara ödeyecek. Taban fiyatlarının da bundan böyle, dış fiyatlar dikkate alınarak saptanması öneriler arasında.

DEMİREL ilk kez iktidara gelmedi. Sermaye sınıfının bu tür istekleri de ilk değil. Bölgesine istekler geçmişe çok karşlandı. Örneğin, ihracatı geliştirmek amacıyla ortaya atılan ihracatı teşvik tedbirleri,

Bunlar arasında ihracatta vergi iadesi 1963 de çıkan bir kanunla yürürlüğe konmuş. Başlangıcı itibarıyla son derece sınırlı bir uygulama yapılmış. Sonradan çıkan kararnameler yüzlerce maddeyi, iktidar ihracatçı iyi ilişkileri içinde kapsamına alıvermiş. Yapılan ihracat ve sağlanan vergi iadesi rakamlarını tablodan izlemek olanaklı.

YILLAR İTİBARI İLE İHRACATTA VERGİ İADELERİ

Yıllar	Fob İhraç Bedeli (TL)	Vergi İadesi (TL)
1964	321.123.400	34.046.000
1965	455.579.475	42.195.000
1966	314.000.000	40.250.000
1967	248.268.000	24.897.000
1968	248.097.000	57.892.000
1969	1.424.577.000	217.353.000
1970	1.577.700.000	274.982.000
1971	1800.000.000	383.644.000
1972	3.219.909.000	719.358.000
1973	7.327.466.000	1.053.902.700
1974	?	920.013.000

Tablodaki vergi iadesi bölümü, devletin ihracatı artırabilme amacıyla ne kadar vergi kaybına uğradığını gösteriyor. İşçi sınıfından, memurdan peşin olarak alınan vergiler, ihracatçıya peşin olarak iade ediliyor. Bunca itinanın karşılığı, sanayi ürünlerinde, geçmiş yıllara oranla 28,8 milyon dolarlık bir düşüş, ihracatta tikanıklık. Demek ki bu sorunun çözümü ihracatçılara sağlanan olanaklarla, ya da devlet kesesinden ulufe dağıtmakla olacak gibi değil. . .

içerisinde yapılacak bazı düzenlemelere ilişkin.

BÜYÜK RAKIP : KAMU KESİMİ

VERİLERE göre Merkez Bankası kredileri hızla artmakta. Ancak bu artışın büyük sanayi burjuvazisinin istediğince yararlanabildiği sanılmamalı. Örneğin, 1973-74 arasındaki kredi artışı 17 milyar 930 milyon lira. Bunun % 67'si destekleme alımları için kamu kesimine gidiyor. %25.9'u ise diğer işlemler için, hazineye avans olarak veriliyor. Kamu sektörüne açılan kredi ve avansları genellikle destekleme alımları için. Sanayi cillerin yıllardır yüksek taban fiyatına karşı olma nedenlerin den biri bu.

ÇÖZÜM UYGULAMALARI VE ÖNERİLER : BÜYÜK sanayi burjuvazisi

siyasal iktidardaki ağırlığını artırdıkça kredi dağılımı konusunda önerdiği çözüm yolları da artıyor. Burjuvazi önce Merkez Bankası kredi kaynaklarını zorlamayı deniyor. 1971 yılında alınan bir kararla Merkez Bankası orta vadeli kredileri artırılıyor. Ancak bu krediler aşırı ölçüde artıp Bankanın koyduğu limitleri zorlayınca, başka bir yol öneriliyor. Bankaların orta vadeli kredi hacmindeki artış 7 milyar 565 milyon liraya ulaşüyor. Bunun 6 milyar 996 milyonu, yani % 92'si sanayi kesimine gidiyor. Sanayi kesimi bu durumdan da yeterince memnun olmasa ge-

rek. Onun için, orta vadeli kredi mevduatı karşılık oranının sifıra indirilmesi Milliyetçi Cephe hükümetinden isteniyor.

Büyük sanayi burjuvazisinin diğer bir isteği de faiz oranlarının indirilmesi. Bu yıllardır tekrarlanan bir istek. Yıllar önce sanayiciler "% 18 faizli kredilerle yatırım yapmak ilhtihardır" diyorlardı. Bu güne kadar % 18 faizli krediler "İhtihar eden kapitalistler" için değil, faiz oranlarının indirilmesi, sanayicilerin faiz oranlarını düşürmek istedikleri bir gerçek Cephe hükümeti kurulduktan sonra, Yaşar Holding bu isteği tekrarladı.

Ancak mevcut kredi hacmi içerisinde faiz oranını düşürmek pek kolay değil. Bu bankaların daha az kara razı etmeye bağlı. Çünkü, mevduat verilen faiz ve diğer masraflar sabit katırken, kredi fazla oranlarının düşürülmesi bankaların kârını azaltır. Bankalar buna razı olmaz. Olmaları için yeni bir sübvansiyon gerekli. Devlet bir de bu sübvansiyonu kaldırarak ihrudama geçilebilir.

1971'in AP hükümeti belki de bunu gördüğü için, faiz oranlarını değil, kredi hacmini temel sorun olarak değerlendirdi. Sınırlı da olsa, mevduat hacmi sabitken kredi hacmini artırmanın bazı yolları var. Sanayi burjuvazisinin önerdiği, yollardan bir bölümü "radikal" Demek ki, bankacılık söz konusu olduğunda "radikal" önerileri yalnızca "radikaliler" den beklemek gerekiyor.

"RADİKAL" gözükmeyen başka öneriler de var. Bunlardan birinde, Merkez Bankası'na yatırılan munzam karşılıkların azaltılması isteniyor. Gerçek olarak da, munzam karşılıkların artması, enflasyonu körükleyeceği ileri sürülüyor. İktisat kurallarını altüst eden bir sav. Ama kaynak bulmak söz konusu bir kere!

Özel kesimin denediği bir başka yol da, tahvil ve hisse senedi kanalıyla finansman. Büyük sanayi burjuvazisi, istediği biçimde kredi koparamadığı bankalara tahvil ve hisse senedi satmak istiyor. Başka deyişle, bankaların sermaye piyasasına katılmak istiyor. Bankaların bu senet ve tahvilere büyük rağbet göstermeye başladıklarına daha önce değinmiştik Sanayiciler bunun için de öneri getiriyorlar: Bankaların tahvil ve hisse senedi karşılığı elde ettikleri gelirin vergiden muaf tutulması öneriliyor.

SONUÇ

TÜRKİYE geri katmış kapitalist bir ülke. Büyük sanayi burjuvazisi topluma giderek daha çok ağırlığını koyuyor. Gelecekte, daha çok genişleme ve yayılma eğilimi doğuyor. Bu kapitalist üretim yasası. Böyle olunca, sermaye daha çok dış kaynağa, bu arada krediye ihtiyaç duyuyor.

Ama sanayi burjuvazisi bu alanda rakipsiz değil. Başka deyişle, kapitalizm geri olduğu için rakipleri çok. Kamu kesiminden, sermayenin başka kesimlerinden, esnaf ve tüccarlara kadar. Büyük sanayi burjuvazisinin kredi sorununu temeli burada. Çözüm ise, genel olarak toplumdaki, özel olarak da siyasal iktidardaki ağırlığının daha da artmasına bağlı.

İŞÇİ YATIRIM BANKASI

DEVLET Sanayi ve İşçi Yatırım Bankası'nın kurulması - na ilişkin yetki kanunu tasarısı geçenlerde T. B. M. tarafından kabul edildi. Başlangıçta, "İşçi Yatırım Bankası" adı altında yalnızca yurt dışında çalışan işçilerin tasarruflarını "değerlendirmeyi" amaçlayan bir kuruluş tasarlanıyordu. Ancak, kuruluş çalışmalarının sürdürüldüğü CHP-MSP koalisyonu döneminde, hükümet programında yer alan "Halk Sektörü" çerçevesinde halk tasarrufları bir kuruluş kapsamında sokuldu. Bankanın adı da programa uygun olarak "Devlet Sanayi ve İşçi Yatırım Bankası" olarak değiştirildi. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına bağlı olarak kurulması planlanan Banka, CHP'nin önemli bir siyasal etkinliğe sahip olabileceği böyle bir kurum MSP'ye kapılmak istememesi nedeniyle o dönemde kanunlaşmadı. Koalisyonun çözüldüğünden sonra, büyük sermaye çevrelerinin isteklerine uygun olarak Meclis çalışmaları hızla ilerledi.

KANUN Hükümünde kararname taslağında Banka'nın kuruluş amacı şöyle belirtiliyor: "Banka'nın amacı, halkımızın, yurt dışında çalışan vatandaşlarımızın tasarruflarını ekonomik bir güç halinde birleştirerek, karlılık ve verimlilik anlayışı içinde değerlendirmek, milli kalkınma hedeflerine uygun ve yurt sahına yaygın teşebbüslere, özellikle sınıai yatırımlara yönlendirmektir."

BU TASARRUFLARLA bugüne kadar ne yapıldı? San 10-15 yıllık döneme bir göz atalım. Bu dönemde özel tasarruflar oldukça sistematik bir gelişme göstermiş, ortmıştır. Özel tasarrufları içinde şirket tasarruflarının payı ancak % 14 - 20 arasında oynamaktadır. Bu kaynağın geriye kalan % 80-86'sını kişisel tasarruflar oluşturmaktadır. Kişisel tasarrufların doğrudan yatırımlara ayrılan bölümü, kapitalizmin gelişme yasalarına uygun olarak hızla azalmaktadır. 1968 yılında % 60 olan bu oran 1973'te % 25'e düşmüştür. Küçük halk tasarruflarının % 75'i büyük ölçüde Bankalar sistemi aracılığı ile, küçük fakat giderek artırılan bir oranda tahvil ve hisse senedi satışı yoluyla özel sektör yatırımlarının finansmanında kullanılmaktadır. Yurt dışında çalışan işçilerin ve halk tasarruflarının bir bölümü de mekanizma içinde yer almaktadır.

DEVLET Sanayi ve İşçi Yatırım Bankası, halk tasarruflarına nasıl sahip çıkacak? Kararname taslağında belirtildiği gibi Banka, "Tahvil çıkartarak", "hazine ve Merkez Bankasından kredi ve avans alarak", yerli ve yabancı mali müesseselerden kredi sağlayarak" fon yaratacak, bu fonlarla da yukarıda belirtilen amacı gerçekleştirmek üzere "gerekli teşebbüs ve yatırım ortaklıkları" kurabilecek. "Kendi kurduğu veya sermayesine katıldığı teşebbüslerin hisse senetlerini yeni yatırım fonları sağlamak gayesiyle üçüncü şahıslara, özellikle yurt dışında çalışan vatandaşlara" devredilecek.

TÜRKİYE'DEKİ rekelleşme olgusu göz önüne alınınca, DSİYB'nin ülke ekonomisi içindeki yeri daha da açığa çıkıyor. Banka, tahvil ve hisse senedi satışı yolu ile, "halka açılma" yuturmacasını uygulamaya çalışıyor. "Teşebbüs ve Yatırım ortaklıkları" aracılığı ile, işçilerden ve halktan sağlayacağı kaynakları özel sektörün-maddi üretimine yönelik olsun olmasın-her tür finansman ihtiyacının karşılanmasında kullanmayı amaçlıyor. Böylelikle, büyük burjuvazinin, işçiler ve öteki çalışanların elindekileri kapsamına yardım ediyor. Kendi kurduğu teşebbüslerle, büyük sermayenin yeterince karlı bulmadığı alanlardaki üretim başlığını, emekçi halkın tasarruflarıyla gidermeye çalışıyor. Bu arada Banka bir görevi daha yerine getiriyor. Emperyalizmin içinde girdiği yeni bunalım döneminde Batılı Kapitalist ülkelerde işçiler kitle halinde işten çıkarılıyor. 800 bin Türk işçisinin yaşamakta olduğu Batı Almanya da bu ülkelerin biri. Ancak, "iş tüketimi önemli ölçüde artırmamaları", "kamu hizmetlerine yönelik taleplerin giderek artması", "ülke koşullarına intibaklılıkları" ve "tasarruflarını kendi yurtlarına aktararak Alman yatırımlarının, Alman müteşebbüslerinin ve halkının tasarruflarına dayandırılması yolu açmaları" gibi nedenler yüzünden, ilk elden çıkarılanlar Türk işçileri olmaktadır. Daha açık bir deyişle, Alman burjuvazisi artık gelecekle ilgili güvene alınma için kazançlarının büyük bir bölümünü tasarruf etmek zorunda olan, Alman işçilerine tanınan sosyal güvenlik haklarının bir ölçüde kendilerine de tanınmasını isteyen Türk işçilerine ihtiyaç duymuyor. Buna karşılık yabancı işçilerin geldiği ülkelere yaptığı sermaye yardımını artıracıcağını, bu ülkelerdeki özel teşebbüs sahiplerine daha çok yatırıma bulunmaları için yardım sağlayabileceğini söylüyor. Yeni kurulan DSİYB da bir yandan işçilerin kitle halinde yurda dönmelerinin yarı tacağı hoşnutsuzlukları örtbas etmeye çalışırken, öte yandan Alman burjuvazisinin sermaye ihracını kolaylaştıran bir mekanizma getiriyor.

İŞADAMLARI NEDEN YAKINIYOR

TÜRKİYE İşveren Sendikaları Konfederasyonu'nun düzenlediği toplantı 28 Nisan günü İstanbul'da yapıldı. Toplantının amacı, "Türk hür teşebbüs kuruluşlarının temel görüşlerini tesbit" imiş.

GERÇEKTEN de toplantıda "hür teşebbüs"ün temel görüşleri ortaya çıktı. Temel görüşler, çatlak ses çıkmadan, ayrıntılar tartışılmadan, işverenlerin tümüyle katılacağı görüşler. Bu "temel görüş"ün sendikal hakları yok etmek olduğu bir kez daha belli oldu. Toplantının odak noktası buydu.

OYSA daha önce, toplantının yapılmasına ilişkin temel yolda ortak görüş yoktu. Odalar Birliği, böyle toplantıların ancak kendi denetiminde yapılabileceğini ileri sürüyordu. Buna rağmen, Adana, Eskişehir ve Kayseri Odalar dışında kalan belli başlı birçok Oda temsilcisi toplantıya katıldı.

TOPLANTIYI düzenleyen İşveren Sendikaları Konfederasyonu Başkanı Halit Norin, "temel görüş"ü ön plana çıkarmaya çalıştı. Diğer işadamları da buna katıldı. En çok sözü edilen, "hür teşebbüse yönelen tehditler" idi. Bu "tehdit"lerin başında lokavt "hakkı"na yönelik saldırılar ve "fabrikalara el koyma tasavvurları" geliyordu. Ama işverenler yalnızca bu "temel haklarını" savunmakla kalmadılar. Genel işçi haklarını da hedef aldılar. Anlaşılan, sendikal mücadelenin ulaştığı buyutlar işverenleri çok korkuttu. Kendilerini, savunma durumunda görüyorlar. Daha doğrusu öyle göstermek istiyorlar. Çünkü, istedikleri hükümetin kurulmasından sonra, "durumlarının anlayışla karşılanması" umutları da arttı.

ÖZEL teşebbüsün asli talihsizliği, "temel görüş ve fel" sefe"lerini, bu görüş ve felsefenin sonuçlarının en çok belirginleştiği bir ortamda dile getirme zorunda kalmaları. Örneğin, Vehbi Koç özel teşebbüsün vergi ödeme "meziyeti" ne değinirken, Eczacıbaşı vergi kaçakçılığının önlenememiş duruma geldiğini söylüyor. Genel olarak, kazanılan haklara saygılı olduğunu belirtirler. Koç kalkıp "işçilerin çok tatil yapmasından" şikayet ediyor. Ve gazetelere göre çok alkışlanıyor. Belki de "Koç'un benim" diye tezahürat da yapılmıştır. "Döviz geliri ve tasarrufu sağlıyoruz" diyor Koç. Öte yandan döviz rezervlerimizin durumu malum. 1974'te Ümî ihracat getirilmiz 1.5 milyar dolar iken, hür teşebbüs kapsamına girmeyen yurt dışındaki işçilerin getirdikleri döviz 1.4 milyar dolardı.

ODALAR Birliği belki de bunun için toplantının daha ileride yapılmasını istemiştir! Bu tersliklere rağmen, sendikal haklara karşı çıkmada işverenler birbirleriyle yarışıyor. Korkulan, yalnızca "fabrikalara el koyma tasavvuru" değil, Tatil çokluğundan tutun da sendika balluğuna kadar bir çok şeyden müsteki, özel teşebbüs. Koç, "dağru dürüst büyük işyeri yokken bu ne sendika balluğu" diyor. Ücretlerin uçlu komite tarafından tesbiti öneriliyor. Bu "uçlu"den iki si çantada keklik. Kendi temsilcileri ve hükümet temsilcisi. Bir de Türk-İş'ten "münasip" temsilci bulurlarsa, gerisi kolay. Bunun için uçlu komite istiyorlar.

KULLANDIKLARI bir "silah" daha var. İşçileri, toplumu diğer çalışanlarına ihbar etmek. "İşçiler, ücretlerini artırarak durumlarını koruyabiliyorlar, ya toplumun diğer kesimleri ne olacak, onlar insan değil mi?" diye soruyorlar.

EVET, onlar da insan. Ama onların "insanlığı" işçilerin kazandığı hakların geri alınmasıyla sağlanmayacak. Onları razı da örgütlenip, haklarına sahip çıkmalarıyla sağlanacak işverenler o zaman, daha ihtilafsız, daha sık toplanarak, da hoş "şikayet" dile getirme olanağına kavuşacaklar.

VIETNAM HALKININ ZAFERİ KUTLU OLSUN!

● AMERİKAN EMPERYALİZMİ VIETNAM'DA UMUTSUZ BİR SAVAŞIN İÇİNDEYDİ. İKİ ŞİK VARDI: YA BU SAVAŞ HİÇBİR ZAMAN BİTMEYECEKTİ Kİ BU İMKANSIZDI, YA DA BUGÜN OLDUĞU GİBİ AMERİKAN EMPERYALİZMİ YENİLGİYİ KABUL EDECEKTİ.

● ARTIK SAYGON YOK. HO Şİ MİNH KENTİ VAR : GEÇİCİ DEVRİM HÜKÜMETİ TÜM SİYASAL YETKİLERİ DEVRALDI. BAĞIMSIZ, DEMOKRATİK, BARIŞÇI VE TARAFSIZ BİR GÜNEYVIETNAM'IN KURULMASI İÇİN HALK CANLA BAŞLA ÇALIŞMAYA BAŞLADI. BÖLÜNÜMÜŞ VIETNAM ULUSU BARIŞ İÇİNDE BİRLEŞECEK.

Vietnam halkı uzun müca-
delelerden sonra Amerikan em-
peryalizmine karşı büyük bir
zafer kazandı. Güney Vietnam
halkının bağımsızlık isteyen
bütün kesimlerinin yenilmez
birliği, Geçici Devrim Hükü-
meti'nin kurtarılış bölgeler-
deki tüm halktan gördüğü bü-
yük destek, Ulusal Kurtuluş
Cephesi'nin halkın bütün güç-
lerini seferber ettiği ve başta
sosyalist dünya olma üzere
tüm dünya ilerici halklarının
dayanışması, Kamboçya'da ol-
duğu gibi Vietnam'da da Ame-
rikan emperyalizmini ve onun
işbirlikçilerini ülkeden kovdu.

Vietnam halkı emperyaliz-
me karşı büyük bir direniş gü-
cü gösterdi. Büyük bir yurt-
severlik örneği verdi. Bağım-
sızlık kazanıldı ve emperya-
list saldırı geçmişi yıkıntı-
ları içine gömüldü ama, bu bü-
yük yurtseverlik örneği hiç-
bir zaman halkların anısın-
dan silinmeyecek.

Tarih Vietnam halkına sa-
vaş ve acı dolu bir kader çiz-
di. Vietnam'lılar şerefli des-
tanlarını bu kader pahasına yaz-
dılar. Vietnam halkının katlan-
dığı fedakarlıklar, dünyanın
başka bölgelerinde ve tarihin
farklı bir döneminde bağım-
sızlık için mücadele veren halk-
ların katlandığı fedakarlıklar-
dan çok daha büyük oldu. Em-
peryalizmin bölgedeki çıkar-
larının yoğunluğu, Vietnam hal-
kını bağımsızlığı için en öldü-
rücü silahlara karşı savaşmak
zorunda bıraktı.

Vietnam halkının zaferinin
terhisel anlamı, sadece, dün-
yanın en güçlü emperyalist dev-
letlerine karşı 35 yıldır ba-
ğımsızlığı için çarpışan bir
halkın bu büyük davasını ka-
zanmasıyla sınırlı değil. Dün
Kamboçya halkının kazandığı
zafer gibi bu zafer de herşey-
den önce siyasal bir zafer. Ame-
rikan emperyalizmi bugün
güneydoğu Asya'yı terketmek
zorunda kalıyorsa bunun iki te-
mel nedeni var. Birincisi, em-
peryalizmin sosyalizm karşı-
sında dünya ölçüsünde gerile-
mesi ve halkları ezcek gücün-
ün yavaş yavaş tükenmesi. Em-
peryalizm, artık gerici rejim-
leri ayakta tutacak ekonomik
ve siyasal gücü kalmadığı için
bu siyasal yenilgiyi kabullen-
mek zorunda kaldı. Yenilginin
ikinci temel nedeni ise, yurt-
tarının bağımsızlığı için çar-

şıyan Vietnam'lıların, giderek
tüm ülke halkının desteğini ve
birliğini sağlamaları ve kur-
tarılmış bölgelerde güçlü bir
ekonomik, siyasal ve askeri ya-
pı kurmayı başarmaları.

Bu yüzden Vietnam halkı-
nın kazandığı zafer sadece sil-
ahların kazandığı bir zafer
değil? Vietnam halkının, elinde
sarsılmaz bir inançla yükselt-
tiği silahlar, dünya ölçüsünde
emperyalizmin gerilemesini
doğuran yeni uluslararası ko-
şullar içinde gerici rejime öl-
dürücü darbeyi vurdu. Bu za-
ferin, tarihin bu dönemine ras-
laması da bir tesadüf değil. Za-
feri doğuran koşullar, dünya
ölçüsünde güçler dengesinin
sosyalizmin lehine değişmesi
ile yaratıldı. Bu yüzden. Viet-
nam halkının bayramı, güçle-
rini sosyalizmi kurma yolunda
seferber etmiş yüz milyonlar-
ca sosyalist emekçinin, kapital-
ist ülkelerde demokrasi ve
sosyalizm için mücadele eden
halkların ortak emeğiyle ha-
zırlandı.

Amerikan emperyalizmi Vi-
etnam'da umutsuz bir savaşın
içindeydi. İki şik vardı: Ya bu
savaş hiçbir zaman bitmeye-
cekti ki bu imkansızdı, ya da
bugün olduğu gibi Amerikan em-
peryalizmi yenilgiyi kabul e-
decekti. Amerikan emperyaliz-
minin Vietnam'daki varlığının
tek dayanağı, ancak, gerici bir
rejimin halka karşı silah zo-
ruyla ayakta tutulması olabilir-
di. Gerici bir rejimin ne ulu-
sal ekonomiyi yaşatabilmesi, ne
de kitlelerin siyasal deste-
ğini kazanabilmesi mümkündür.
Çünkü "ulusal" ekonomi diye-
bir şey yoktu. Emperyalistler,
ülkenin bütün üretici güçleri-
ni köreltmislerdi. ve bütün
hayat damarlarını onlar elle-
rinde tutuyorlardı. Emperya-
lizm işte bu yüzden hem an-
cak savaşla ayakta durabiliyor-
du, hem de ergeç yenilgiye mah-
kumdu. Savaşın sürmesini kö-
rükleyen tek güç, bu yüzden Ame-
rikan emperyalizmiydi.

Ve yine bu yüzden Vietnam
halkının zaferi aynı zamanda
barışın zaferi olacaktı. Viet-
nam'a barış getirme çabala-
rını sürekli olarak baltalayan
emperyalistlerden başkası de-
ğildi. Bunun nedeni bastı. Vi-
etnam'da barış, siyasal bir dü-
zenlemeyi zorunlu kılıyordu.
Güney Vietnam Geçici Devrim
Hükümeti ve Ulusal Kurtuluş

Kadınlar devriyede

Halkla birleşen güçler...

cephesi, barışın gerçekleşme-
si için kendi siyasal program-
larının olduğu gibi benimsen-
mesini bir ön koşul olarak sür-
düyor değillerdi. Ne var ki
herhangi bir barış ancak Gü-
ney Vietnam'da kuklaların hü-
kümetten temizlenmesini, "Say-
gon'da gerçekleşen barış, de-
mokrasiyi ve ulusal birliği
isteyen bütün siyasal güçleri
içine alan bir hükümetin kurul-
masını ve Amerikan müdaha-
lesinin kesinlikle sona erme-
sini zorunlu kılıyordu. ABD iş-
te buna hiçbir zaman yanaşma-
dı.

Amerikan emperyalistleri-
nin saldırgan tutumu tüm dün-
yanın barışçı kamuoyunda nef-
ret ve endişe uyandırdı. Dünya
işçi sınıfı hareketi ve tüm em-
mekçi halklar, Vietnam halkı-
nın kurtuluş mücadelesini ba-
şından beri destekledi. Ame-
rikan saldırganlığı gemi azya-
ya aldı, bütün demokratik güç-
leri içine alan bir uluslararası
cephe oluştu. Dünyadaki de-
mokratik güçler çok çeşitli
yollara başvurarak Amerikan
emperyalistlerini saldırıya
son vermeye çağırıyorlar ve bö-
ylece çevresindeki çemberi dar-
altıyorlar.

Yalnız Güney Vietnam'ın
yurtsever halkı değil, hükümet
ordusunun ve kukla yönetim
mekanizmasının görevlileri -
de giderek savaşın içyüzünü an-
lıyorlar, barışın ancak Ame-
rikan müdahalesine son veren
bir ulusal iktidarın kurulma-
sıyla geleceğini görüyorlardı.
Savaşın getirdiği yıkıntı, tüm
dünya gözünde "saldırgan bir

ulus" haline düşülmesi, Ame-
rikan halkı içinde de bu hak-
sız savaşa karşı derin bir in-
fial, geniş bir demokratik mu-
halefet yarattı. Amerikan em-
peryalistleri 1973 Ocak ayında
bir barış anlaşmasını kabul
etmek zorunda kaldılar.

1973 Paris Anlaşması, Ame-
rikan müdahalesinin son bul-
masını ve özgür seçimlerle,
tüm ulusal güçlerin yer aldığı
bir hükümetin oluşmasını ön-
görüldü. Fakat ne kukla Ti-
yö rejimi ne de ABD bu hü-
kümlere uymadı. Aksine, ülke
içinde yurtsever kıyımı aldı
yürüdü, görünüşte Amerikan
askeri Vietnam'dan çekildi -
se de Amerikan müdahale isteyen
sürdü. ABD'nin kıskartma-
sıyla yurtsever güçlere karşı
saldırı kısa sürede yeniden
başladı.

1975'in başlangıcıyla bir-
likte ülkede askeri durum ke-
sin olarak Ulusal Kurtuluş Kuv-
vetlerinin lehine döndü. Kukla
rejim bütün dayanaklarını yit-
tirdi. Hala kurtarılmamış böl-
gelerde yaşayan Vietnam'lılar
arasında barışçı, demokratik
ve ulusal güçlerin sayısı ve
etkinliği arttı. Gerici rejimin
askeri gücü darmadağın oldu
Tüm dünya üzerinde ve ABD'
nin kendi içinde olanlar Ame-
rikan emperyalistlerinin si-
sal manevra yeteneğini sıfıra
indirdi. Siyasal durumun da
böylece kesin olarak barışsız
ve demokrasi güçlerinin le-
hine dönmesiyle Amerikan em-
peryalistleri bütün kozlarını
yitirdiler.

Barışın ve siyasal çözü-
mün kaçınılmaz olduğunu anla-

yınca, bunu en azından kendi
denetimleri altına almaya ça-
lışıyorlar. Kukla rejimi tasfiye
etmek için ve bir yandan mü-
dahaleyi sürdürerek, aldatıcı
formüllerle Geçici Devrim Hü-
kümetini barış görüşmelerine
oturabileceğini sandılar. Ti-
yö istifa etti, yerine yine aynı
soydan Tram Van Huong geti-
rildi. Fakat emperyalizmin ke-
sin açmazı düşmesi bu ma-
nevraların çok sürmeyeceğini
gösteriyordu. Amerikanın bu
açmazı, "Saygon'da da barışçı
güçlerin etkinliğini artırıyor-
du. Nihayet, geniş bir siyasal
gruplaşmayı temsil eden "Ü-
çüncü Kuvvet'in lideri Van
Minh devlet başkanlığına ge-
tirildi. Minh, ABD'yi müdaha-
leye son vermeye çağırırdı. ABD
nin Vietnam'dan çekildiğini
açıklanması, arkasından da Say-
gon'u kayıtsız şartsız teslim
olması, Vietnam halkının za-
ferini müjdeledi.

Artık Saygon yok. Ho Şi
Minh kentli var! Geçici Dev-
rim Hükümeti tüm siyasal yet-
kileri devraldı. Bağımsız, de-
mokratik, barışçı ve tarafsız,
bir Güney Vietnam'ının kurul-
ması için halk canla başla ça-
lışmaya başladı. Bölünmüş Vi-
etnam ulusu barış içinde bir-
leşecek. Toplumun bütün kat-
manlarından, bütün milliyetler-
den, bütün dinlerden, bütün il-
lerci ve demokratik partiler-
den gelen temsilcilerle yeni
bir iktidar kurulacak. Vietnam
halkı öndeki siyasal, toplu-
sal ve ekonomik zaferlere iş-
çi sınıfının partisinin öncülü-
ğünde ilerleyecek.

PORTEKİZ SEÇİMLERİ

mehmet aközer

25 NİSAN Portekiz seçimleri, ilke-
de bir yıldır süren demokratikleşme
sürecinde önemli bir aşama oldu. Yeni
Anayasa'nın temel doğrultusu, Silahlı
Kuvvetler Hareketi (S. K. H.) ve siya-
sal partiler arasındaki bir anlaşma ile
çözülmişti. Bu doğrultuyu geliştire-
cek Kurucu Meclis, Portekiz halkının,
özgür oylarıyla oluştu.

PORTEKİZ'de faşizmi Silahlı Kuv-
vetler Hareketi ile halkın ittifakı yıktı.
Faşizmin devrilmesiyle birlikte, ilke-
de, halkın temel taleplerini yerine ge-
tirecek ve tekeller iktidarına son vere-
cek bir dönüşüm dönemi başladı. Bu
dönüşümler, demokratik bir ekonomik
ve siyasal yapının oluşturulmasına yö-
nelikti. Faşist karşı-devrim girişimle-
ri, demokratikleşme sürecinin her
defasında yeni bir hız kazanmasına ne-
den oldu. Bugün bu sürecin yeni bir a-
şamasına gelindi.

BU AŞAMAYI, Portekiz halkının öz-
gür oylarıyla demokratikleşme süreci-
ne katılması belirliyor. Genel oy, halk
kitleleri içinde, çeşitli siyasal görüşle-
ri taşıyan kesimlerin birarada olduğu
ülkelerde demokratik sürecin kaçınıl-
maz bir parçası. Tek başına genel oy,
bu mekanizmanın halkın yararına işle-
mesi için yeterli değil gerçi. Ne var ki
zorunlu. Emperyalizmin ve ilke içinde
ki gerici güçlerin, özgür seçimlerin ya-
pılmasını engellemek için seferber ol-
ması sebepsiz değil. Portekiz'de de-
mokrasi kararlı savunucuları, bu yiz
den özgür seçimlerin yapılmasını sağ-
lamak için hiçbir çabayı esirgemediler.
Bundan da başarılı oldular.

25 NİSAN seçimlerinde Portekiz halk-
oylarının büyük çoğunluğunu şu anda
hükümette bulunan partiler için kulla-
narak, demokratikleşme sürecini be-
nimsediğini ve Silahlı Kuvvetler Hare-
ketinin girişimlerini desteklediğini or-
taya koydu.

SEÇİMLER sonucunda "ılımlı" parti-
lerin oyların çoğunluğunu elde etmele-
ri, kimileri tarafından demokratik sü-
recin yavaşlayacağına bir kanıt olarak
gösterilmek istendi. Kimileri, bu sonuç-
ları Portekiz Komünist Partisi'nin
yenilgisi olarak yorumlamaya girişti-
ler. Bütün bu yorumlar temel bir yanlı-
şıya dayanıyor.

DEMOKRATİKLEŞME süreci çeşitli
sınıfların programlarının halk kitleleri
içinde yaygınlaşmasına ve siyasal güç-
lerin bu program çevresinde halk kitle-
lerini seferber etmesine dayanır. Halk
kitlelerinin o günkü bilinç ve örgütlen-
me düzeyi, bu programlardan hangisi-
ni kendi çıkarlarıyla özdeşleştirecek-
lerini belirler. Çeşitli programlara o-
lan birden fazla çeşitli parti'nin var-
lığı bu yizden demokratikleşme sü-
recinin bir zorunluluğudur.

Halk kitlelerinin sosyalizm yolunda
bilinçlenmesi, demokratik özgürlükle-
rin yaygınlaşmasına, halkın çeşitli ke-

simlerinin aralarındaki ilişkilerin ge-
lişmesine ve örgütlenme düzeyine bağ-
lıdır. Sosyalizm yolunda bilinçlenme,
gerçekliğin "iradi" yollarla zorlanma-
sıyla gerçekleştirilemez. İşçi sınıfı -
nın örgütlenme ve etkinliğiyle bir-
likte gelişir. Fakat bu gerçek, ne öz-
gür seçimlerin demokratikleşme sü-
recinin kaçınılmaz bir parçası olduğunu
ne de halkın o günkü seçim'inin kitle-
lerin özlemlerini yansıttığını söyleme-
ye engeldir.

BUNUNLA birlikte, özgür siyasal
tartışmaya dayanan demokratik sü-
recin sağlıklı olarak işlemesi, bu özgür
lüğün garantisi olan ekonomik ve top-
lumsal demokrasinin geliştirilmesini
ve korunmasını gerektirir. Bu zorun-
luluk, yalnızca gerici iktidarın iç mihrakla-
rının temizlemesini değil, aynı za-
manda dışardan, emperyalist çevre-
lerden gelen etkilerin yok edilmesini
de gerektirir.

BU AÇIDAN 25 Nisan seçimlerinin
Portekiz'de gerçek siyasal güçlerden
gesini dile getirdiği ileri sürülemez.
Seçimler öncesinde halkın önemli bir
kesimi yoğun siyasal faaliyetin dışın-
da kalmıştır. Bugüne kadarki demok-
ratik dönüşümler toplumun bütün ke-
simlerine ulaşamamıştır. Çoğu bölge-
lerde eski egemen sınıfların ekono-
mik egemenliğinin sürmesi, killelerin
ideolojik düzeyinde ilerlemesine ön-
emli bir engeldir. Kilise gibi, yarım yü-
z yıldır faşizmin yedeğinde yer alan güç-
lerin etkisi hâlâ küçümsenmeyecek ka-
dar fazladır. Bunlar ve bunun gibi di-
ğer etkenler, işçi sınıfının daha geniş
kitleleri kendi programı çevresinde
toplamasını, gerçek siyasal gücünün,
oyların bileşiminde aynen yansımastı-
nı engelledi. Bu koşullarda Portekiz
komünist partisinin aldığı yizde 13,
partinin işçi sınıfı içindeki gücünü ka-
nıtlayan gerçek bir başarıdır. Ayrıca,
Portekiz halkı oylarının büyük çoğun-
luğunu demokratikleşme sürecinden ve
sosyalizmden yana kullanmıştır.

PORTEKİZ'de demokratikleşme sü-
reci bundan sonra hangi yönde ilerle-
yecek? Bu yol, sosyalizm yoludur. İler-
lemenin iki büyük garantisinin, Silahlı
Kuvvetler Hareketi ve Portekiz Komü-
nist Partisinin varlığı bu yolun bekçi-
sidir. Seçimlerden oyların çoğunluğunu
alarak çıkan partilerin önümüzdeki
dönemdeki tutumunun ne olacağını yi-
ne de sormak gerekir.

BU SORUNUN sorulması, iki parti-
nin, Portekiz Sosyalist Partisi/PSP/
ile Demokratik Halk Partisinin/PPD/
programlarından, bu programların ide-
olojik özünden gelmiyor. Çeşitli siya-
sal programları olan partilerin var-
lığının demokratikleşmenin zorunlu koşu-
lu olduğunu ve halk kitlelerinin sosya-
lizm yolunda bir anda bilinçlenmeyece-
ğini hatırlatmaya gerek yok. Fakat sorun
savunulan programlar değil. Sorun, bu

iki partinin bugüne kadar izledikleri
"davranış" ve ilişkileri.

BU İKİ parti, 25 Nisan hareketinden
sonra politika sahnesine çıktılar. Var-
lıklarını, faşizmin yıkılmasına ve de-
mokratikleşme sürecine borçlular. Yö-
netici kadroları faşizme karşı müca-
delede yer almamışlardı. Onlar de-
mokratikleşme sürecine katılmaya za-
layan, Silahlı Kuvvetler Hareketinin ra-
dikal çizgisi ve halkın tutumu oldu.
Her ikisi de olayların gerisinden gitti-
ler. Demokratikleşme sürecinde, ka-
rarsız, zızzaklarla dolu bir çizgi izle-
diler.

SOSYALİST Partisi'nin oportünizmi
II Mart faşist darbe girişimi öncesin-
de bir komünizm tehlikesinden söz e-
decek noktaya vardı. SP'nin tutumu, ko-
münistlerle işbirliğinden kaçarak demok-
ratik güçlerin zayıflamasına, faşistler
karşısında bir boşluk yaratılmasını yol
açtı. SP'nin anti-komünizm başvuruları
kadar dar görüşlülüğe düşmesi, demok-
ratik güçler arasındaki birliği, sadece
kendisinin kısa dönemli çıkarları iç-
in sömürme ve sağdaki güçleri küs-
türmeme çabasının sonucuydu. PPD i-
se, burjuva demokrasisine dahi inanıp
inanmadığı sorulması gereken bir parti
olduğunu, karşıt provokasyonlarla
kanıtladı. Seçim kampanyası boyunca,
gericileri ve tutucuları çevresinde
toplama çabışan bir muhalefet parti-
si gibi davrandı.

PARTİLERİN çokluğuna dayanan de-
mokratik süreç, ancak bu partilerin,
desteğini aldıkları halk kitlelerinin
özlemlerine gerçekten bağlı olmasıyla
halkın yararına işler. Yoksa demokra-
si yozlaşır. Siyasal partiler dayandık-
ları kitleleri oyalamaya, eski egemen
çevrelerle pazarlıklara girişmeye, dış
güçlere göz kırpmaya başlayınca çar-
lar çalmaya başlar. Geriye dönüş tüm
halka büyük acılardan başka bir şey ge-
tirmez.

PORTEKİZ'de, ilerlemenin olduğu
bi geriye dönmemenin de iki büyük ga-
rantisi yine Silahlı Kuvvetler Hareke-
ti ve Portekiz Komünist Partisidir. So-
ares'in seçimlerden sonraki demeci
bugün için bu gerçeği teslim etmek zo-
rununda kaldığını kanıtı. Ülkedeki ger-
çek güçler dengesi bunu zorunlu kıldı.
Soares'in demeci, bu güçler dengesi-
nin seçimlerle bozulmadığını da itiraf-
tı. PSP, seçimlerin yapılmasının da,
seçim sonuçlarının da bu ittifak saye-
sinde gerçekleştiğini unutmamak zo-
rununda bugün için? Sosyalistlerin, de-
mokratik güçler arasındaki ittifakı bu-
dan sonra bozmaya kalkmaları, ancak
devrime karşı güçlerde destek arayıp
bulmalarına bağlı. Bu nasıl engellene-
bilir? Her zaman ve her yerde olduğu
gibi, İşçi sınıfının öncüsünün, halk ha-
reketini geliştirmesi ve halk hareketi
çevresinde tüm demokratik siyasal güç-
lerin birliğini sağlamasıyla.

CHP'NİN DIŞ POLİTİKADAKİ YENİ DURUMU

BİLDERBERG TOPLANTISINDAN SONRA ORTAYA ÇIKAN SONUÇLAR CHP GENEL BAŞKANININ TEPKİSİYLE KARŞILAŞTI

YARIDA KALANLAR

CHP, HÜKÜMETTE bulunduğu sürece, uluslararası politikada kendinden önceki hükümetlere göre daha "dengeci" bir politikadan yana olduğu izlenimini verdi. "Dengeçlik" belirsiz bir kavram. Genellikle, kapitalist sistem içinde yer alan fakat dünya politikasında önemli bir ağırlığı olmayan ülkelerin belli koşullarda uyguladığı bir politika için kullanılıyor. Bu politika, kabaca, kapitalist sistem içinde kalmakla birlikte, dış politika da, kapitalist sistemin lideri ABD'ye göre yeni bazı odaklara yönelik bir çizgi izlenmesi ve sosyalist sistemle de esnek bir takım ilişkilere girilmesi. Dikkat edilecek bir nokta, bunun ta rafsızlık anlamına gelmediği . Türkiye sosyal-demokrasiyi, bu tür bir politikayı her şeyden önce yeni uluslararası koşulların bir gereği olarak görüyor. Sosyal-demokrasi, uluslararası politikada Avrupa'nın etkinliğinin artması yönündeki gelişmelere ayak uydurma çabasında. Bu politika, Türkiye'nin dış ilişkilerinde uluslararası yumuşama yönündeki dünya gelişimine göreli bir ağırlık verme yönünü de kapsıyor. Avrupa sosyal-demokrasi ile kurulmakta olan ilişkiler de CHP'nin bu politikasının önemli bir köşe taşı. Ancak bu politikanın çelişkilerden arınması olanaklı değil. Çünkü, içinde çelişkiler barındırmayan bir Avrupa politikası söz konusu edilemez. Bir açıdan, Avrupa bütünleşmesinin, öncülüğünü ABD'nin yaptığı Atlantik politikasının yeni bir yönü olduğu söylenebilir. Bu nedenle, Avrupa'ya yönelik bir politikanın Türkiye'yi NATO'nun etki alanı çerçevesinde çıkarılması beklemek mümkün değil. Kaldı ki, CHP'nin öncelikle ilişkiye geçtiği Avrupa ülkeleri (Batı Almanya ve İngiltere), Avrupa bütünleşmesi içinde Atlantik politikasının yürütücülüğünü yapacak ülkeler. Buna rağmen, ağır bir Avrupa'ya dayalı bir politikanın, uluslararası işiğine karşıtılmaksızın Türkiye için bu değişiklik olduğu ortada. Ecevit hükümetinin dağılmasını hızlandıran en önemli etkenin, CHP kanadının dış politikadaki girişimlerinin MSP kanadınca gelişmesi olduğu hatırdadır. Bu kanunun, Ecevit'in özel demecilerinde yeni bir ağırlık kazandığı dikkatlerden kaçmıyor.

DEMİREL, Ecevit döneminde o-

dım adım "restore etme" niyetinde gözüküyor. Bunun özü, Türkiye'nin dış politikasını yeniden geleneksel Atlantikçi çerçevesine oturtmak. Ecevit döneminde gelinen yerden böylece geri dönüyor. Dış politikadaki son gelişmeleri bu çerçevede değerlendirilmeli. MC hükümetiyle birlikte Türkiye 1971'deki dış politikasına geri dönüyor. Tabii buradan ne kadar "ilerleri" gittiye o ölçüde. Bu politika içinde, sosyalist ülkelerle ilişkilerin iyileştirilmesinin de yer aldığını unutmamak, yanılırları engellemek için zorunlu. Şimdi, yeniden Atlantikçi çerçeveye yönelik MC hükümetiyle özellikle CHP arasında önemli tartışmalar açacağı benzer.

ATLANTİKÇİLER SÖLENİ: BİLDERBERG

Bu görüşü kanıtlayan olgular geçen haftanın başından itibaren yoğunlaştı. Çeşme'deki Bilderberg toplantısı, çıkarılan Atlantik çerçevesinde bütünleşen uluslararası sermaye temsilcilerini, UNLü militaristleri bir araya getiriyordu. Toplantıda iktidar temsilcileriyle CHP temsilcileri bir ayrılık içinde gözüküyor. Bilderberg toplantısından sonra, NATO'nun başta Kıbrıs olmak üzere Türkiye'nin dış politika sorunlarında doğrudan doğruya yer alması kesinleşiyordu. Yunanistan ülkedeki ABD üslerinin önemli bir bölümünün kaldırılmasına karar alınırken, MC, Türkiye'nin "politika sularına" girmesi için NATO'ya permi veriyordu. MC hükümeti, NATO'nun Türkiye ile Yunanistan arasındaki anlaşmazlıklarını çözmede yardımcı olacakları konusunda karar almıştı.

CHP'NİN YENİ TUTUMU
BİLDERBERG toplantısından sonra ortaya çıkan sonuçlar CHP Genel Başkanının tepkisiyle karşılaştı. Bülent Ecevit, muhalefete geçtiğinden beri takındığı eleştirici tutumun yeni bir örneğini veriyordu. Ecevit'in MC hükümetine karşı yönelttiği eleştiriler iki noktada toplandı: NATO'nun Kıbrıs sorununa karıştırılması, ve Ege ve Kıbrıs anlaşmazlıklarının birbiriyle ilişkisi içinde ele alınması. Ecevit, Türkiye ve Yunanistan arasındaki Kıbrıs dışındaki sorunlarla NATO'nun ilgilenmesini "doğal karşılamakta" birlikte, Ege ve Kıbrıs'ın birbirinden ayrılmaması gerektiğini söylerken aslında NATO'nun ilgisini de tereddütlerle karşıladığını belli ediyordu. Diğer yandan, Ecevit, uzun süreden beri ilk kez, Kıbrıs'ta Türkiye-Yunanistan ilişkileri dışında bir yön olduğunu kabul etmiş görünüyordu. Ecevit bu tutumunu Hartmann'la yaptığı

görüşme sonrasında da açığı vurdu.

CHP GENEL BAŞKANI'nın dış politika konularında MC hükümetine karşı yeni bir tutum içine girdiği, çeşitli basın organlarına verdiği özel demecilerde de görüldü. Ecevit'in görüşleri özetle şöyle: Birincisi, CHP'nin hükümetten ayrılışından sonra Türk dış politikasının da olumsuz değişiklikler olmuştur. Türkiye'nin, Ecevit döneminde başlayan "çok-yönlü" dünyaya açılma politikası sürdürmüştür. CHP hükümetten ayrılışına ya da yeni hükümeti CHP kurmuş olsaydı, bu dönemde ortaya çıkan sorunlar olumlu yönde çözülebilirdi. İkincisi, CHP'nin etkisinin azalmasıyla birlikte özellikle Türkiye-Yunanistan ilişkileri istenmeyen yönde gelişmiştir ve CHP bu gelişmelerden kaygı duymaktadır. Bu, CHP'nin bu konuda MC'nin uygulayacağı politikayı da endişe ile karşılayacağı anlamına geliyor. Üçüncüsü, Kıbrıs sorununda Türkiye ve Yunanistan ikincil derecede ilgilidir. Kıbrıs'ta bir "gerçek durum" varsa da, bu, Türkiye ile Yunanistan arasında bir pazarlık konusunu yapmaz.

ECEVİT, Amerika'nın Türkiye'ye uyguladığı "silah ambargosu" karşısında bir bekleme politikasına da karşı. Bu da, Ecevit'in, ABD ile ilişkilerin yeniden düzenlenmesi" sorununun "özel ilişkin" bir sorun olarak bakıldığını belli ediyor. Bu nokta CHP'nin MC hükümeti karşısında önemli bir ayrılığı.

OLANAKLAR VE SOMUT DURUM

CHP'nin dış politika muhalefeti bugün için bir koz olarak etkililiğini sürdürüyor. Böyle bir muhalefet karşısında, Sağ'ın, "milli güvenliği tehdit ediyor" gibi yargılara koparma gücü de zayıf. Çünkü CHP'nin muhalefeti Türk dış politikasının "temel"lerine yönelmiyor. Muhalefet politikası açısından etkili olabilmesinin bir nedeni de bu.

Bu KOZA el atmanın önemli gerekçeleri olmalı. Bunların başında, Demirel'in, hükümette kaldığı süreçte, içinde olduğu gibi dışarda da ülke politikasında büyük sermayenin çıkarları doğrultusunda, ilerisini de göz önüne alan değişiklikler yapma niyetinde olduğunu anlaşılmış geliyor. Demirel, içinde olduğu gibi dışarda da uzun vadeli ittifaklar arıyor. Çünkü uzun sürecek bir iktidarın olanaklarını araştırıyor. Ecevit'in basında çıkan ezlerinin gerisinde, uzun süren hükümet bunalımının da Demirel tarafından belli amaçlarla uzatıldığı görüşü de dikkatten kaçmıyor. Bu gelişmelerden, CHP'nin, MC'ye karşı uzun sürebilecek bir muhalefete hazırlandığı anlamı çıkıyor.

ULUSLARARASI İŞÇİ SINFI HAREKETİNİN BÜYÜK KAYBI:

JACQUES DUCLOS

YÜZYILIMIZA damgasını vuran bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinin yiğit savaşçısı, Fransa ve dünya işçi sınıfı hareketinin yorulmak bilmez militanı, FKP Merkez Komitesi üyesi Jacques DUCLOS 25 Nisan 1975'te öldü. Bu ölümla Fransa işçi sınıfı Maurice Thorez, Marcel Cachin ve Benoit Frachon'la birlikte devrimci mücadeleyi örgütleyen ve bugünkü aşamaya gelmesinde büyük katkıları olan bir savaşçıydı. Fransa halkı da onurunu yücelten bir oğlunu yitirdi.

2 EKİM 1896'da Fransa'nın Pireneler bölgesinde LOUEY kasabasında marangoz bir baba ve terzi bir anadan doğan Duclos 11 yaşında bitirdiği ilkokuldan sonra yoksulluktan öğrenimi terketmek zorunda kaldı, fırıncı çalışarak geçimini sağlamaya başladı. Her sabah patronu onu aşkımdan koluna bağladığı ipi çekerek uyandırıyor. Haksızlıklara ve eşitsizliğe karşı başlayan bir bilinçlenme ile, "Anılar"ındaki kendi deyimleriyle "yarasalar" tasarı ışığı koşarsa" 16 yaşında Paris'e öyle geçti. Artık bir fırın işçisiydi.

BİRİNCİ DÜNYA savaşındandır yaralı fakat daha da bilinçli olarak çıkan Duclos Ekim Devriminin etkisiyle 1920'de FKP'ne girdi. 1926'da milletvekili ve Merkez Komitesi üyesi olarak Parti'nin ön saflarında, militarist ve faşist çevrelerle savaştı. 1927'de bu yüzden 30 yıla mahkum edildi. Cezası affa girdi, ne varki dönemin faşist baskıları sonucu SSCB'ne gitmek zorunda kaldı. 1928'den itibaren de uluslararası işçi sınıfı hareketinin örgütü Komintern'in yorulmaz militanıdır. 1931'de İspanya'da cumhuriyetçilerin yanında, 1935'te Berlin'de bir başka büyük devrimci Dimitrov'la Komintern'in Yürütme Kurulu'ndadır. İtalya ve Almanya faşizminin çizmesi altında interken Fransa'da Maurice Thorez ve Jacques Duclos FKP adını Sosyalistlerle 1934 anti-faşist Halk Cephesi Sözleşmesini imzalamaktadırlar.

İKİNCİ DÜNYA Savaşında FKP yasa dışı ilan edilip Parti'nin organı "l'Humanité" kapatılınca Duclos gazetesinin gizli olarak çıkarılmasını tek başına sağlayacak, Direnişin örgütlenmesinde büyük dönüm noktası olacaktır. 10 Temmuz 1940 "ÇAĞRI" sını Maurice Thorez'le birlikte imzalayacaktır. "Fransa'nın yeniden doğuşu bağımsızlık ve özgürlük cephesi"nin belkemiğini oluşturan FKP'nin bütün Direniş boyunca Frachon ve Duclos yönetecektir.

SOĞUK savaşa karşı da kavga veren Duclos 1952'de ünlü "Güvercinler Komposu" ile tutuklandı. 1959'da ise milletvekilliğinden senatörlüğe geçti. İşçi sınıfının siyasal iktidar kavgasına her aşamasında katılan Duclos 1969 seçimlerinde FKP'nin Cumhurbaşkanı adayı olarak adayların 21,3'ünü aldı. 75. yaş günü olan 2 Ekim 1971'de Duclos'ya Barış, demokrasi ve özgürlük kavgasına olan büyük katkılarından dolayı Lenin Nişanı verildi.

YAŞANTISINI Fransız devrimci mücadelesinde özdeşleştiren Duclos, kavgacı ve atledilmez bir konuşmacı, büyük bir yazarı aynı zamanda. 1968-73 arası yayınlanan 6 ciltlik "ANILAR"ı ve öteki yapıtları işçi sınıfı hareketinin canlı belgeleridir. Ölümlünden çok kısa bir süre önce bitirdiği "İnanıklarım" adlı yapıtında büyük devrimci Duclos sosyalizmin zaferine olan inancını şu satırlarla dile getiriyor:

"Sosyalizm daha şimdiden yeryüzünün önemli bir kesiminde bir gerçeklik olmuştur. Benim yaşantım Fransa'nın sosyalist olmasından önce ona esere bile inancım olur ki sosyalist Fransa toprakları üzerinde de zafere ulaşacaktır. Benim gözlerimin belki göremeyeceğini başka gözler mutlaka göreceklerdir. Işık karanlığı altedecek, şam ölümden daha güçlü çıkacaktır."

YİĞİNLARA ULAŞMA SORUNU ÜZERİNE DÜŞÜNCELER

SANATÇILAR, özellikle sosyalist sanatçılar için, yığınlara ulaşmak önemli bir sorun. Daha doğrusu, sosyalist sanatçının kaçınılmaz görevi. "Yığınlar" derken anlatılmak istenen, sosyalist sanatçılar söz konusu olduğunda göre, önce işçi sınıfı, sonra da işçi sınıfının yandaşları olan öteki sınıf ve tabakalar: yoksul köylüler küçük-burjuva emekçileri ve aydınları. Ne kadar gizlenmeye, ezilen sınıflar için yasaklanmaya çalışılırsa çalışılırsa, sınıf mücadelelerinin büyük bir yoğunluk ve keskinlik kazandığı çağımızda, hiç bir sınıfın yararına olmayan bir sanat düşünülemez. Sanat, ya egemen sınıfların hizmetindedir, ya da ezilen sınıfların. "İnsanlığın hizmetinde" bir sanatı savunmak, akıl almaz bir saflığın ürünü değilse eğer, egemen burjuvazinin sözcülüğünü yapmaktan başka bir şey olamaz. Çünkü insanlığın hizmetindeki sanat, sınıfsız toplumlarda ortaya çıkacaktır. Bugünün sınıflı toplumlarında söz konusu olan, sınıfların sanatıdır.

BU YÜZDEN, şu soru sorulmadıkça, çağdaş sanat anlamını yitirecektir: Sanatın izleyicisi kim olacak? Bir avuç "kültürlü" azınlık mı; yoksa, emekçi yığınlar mı? Sanattan yüce bir şey görmeyenlere değil elbette bu sözümlü. Sanatın üstünde çok şey var. Sözgelimi, büyük bir sanatçı şöyle diyor: "Her türlü sanat, en yüce sanat için, 'yaşama sanatı' için bir araçtır". "Yaşamak" ise, sanatın yan sıra ve onun üzerinde bir çok öğeden oluşuyor. Bunlardan kopuk bir sanatın, 'yaşama'dan, yaşayan ve yaşamayı yaratan yığınlardan kopması doğaldır.

BU DURUM, sanatçının birtakım nitelikler kazanmasını gerektiriyor. Sanatçının ne menem bir şey olduğu pek de belli olmayan -salt bir "yaratıcı" olmakla yetinebileceği zamanlar çoktan geride kaldı artık. Çağdaş sanatçı, dünyanın durumu'nu, en azından, kendi izleyicileri kadar bilmek zorunda. Dünyaya bir bakışı olacak sanatçının, hayat karşısında bir tutumu olacak. Üstelik, "hayatı sevmek" falan gibi bir tutum da değil bu. Hayatın nasıl yaratıldığını, nasıl geliştiğini, nereye doğru geliştiğini bilmesi gerekiyor. Çünkü gerçekliği yansıtmayı bekliyoruz ondan. Varolan gerçekliğin değiştirilmesine katkısı olacak bir yansıtma bekliyoruz. Çağımızın teğ devrimci dünya görüşünü özümlemek, onun sağladığı araçlarla hayatı kavramak, sanatçıya, tarihin hiç bir döneminde görülmemiş olanaklar kazandırıyor. Bu dünya görüşünü benimsememiş, ya da onun çok uzağında olan bir sanatçı, ne kadar yetenekli ve başarılı olursa olsun, bir yerden sonra sığılaşacaktır. Ayrıca, sığılaşmak bir yana, daha kötü bir olasılık var: Gerçekliğin çarpıtılmış bir yansımasını da bulabiliriz onun eserinde. İşte o zaman, söz konusu sanat eseri egemen ideolojinin işine yarayan bir niteliğe bürünmüş olur.

GENEL OLARAK devrimci dünya görüşünü benimseyen sanatçı, bir de, yaşadığı ülkenin durumunu doğru saptamak, halkını tanımak zorundadır. Çünkü, biliyoruz ki, sanatçı bir fotoğraf gerçekliğiyle çalışmıyor. Yukarıda sözünü ettiğimiz yansıtma, sanatçıdan geçerek gerçekleşiyor. Öyleyse, ülkesinin içinde bulunduğu koşulları da doğru değerlendirmek durumunda sanatçımız. Yoksa, demin belirttiğimiz çarpıtma, bu kez başka bir düzeyde ortaya çıkabilir. Ülkenin toplumsal-iktisadi yapısının ve sınıfların gelişme düzeyi yanlış değerlendirilirse, toplumu ileriye götüren çelişmeler doğru saptanmazsa, gelişmekte olan ve gelişmenin tohumlarını bağrında taşıyan öğelerin değil, yok olup giden ve belirlenici etkisini yitiren öğelerin üzerinde durulur; böylece, sanat yaratışları yanlış özlere taşıyabilir, bu durum hedef saptırma -larına kadar varabilir.

BU NİTELİKLERİ kazanmış bir sanatçı, yığınlara ulaşma sorununun kendi başına üstesinden gelebileceği bölümünü de çözecektir. Yeter ki, halkın kültürünü iyi tanınsın, bu kültürün sağlıklı özünü ortaya çıkarıp geliştirebilsin. Burada bir kısıllama söz konusu değil hiç bir zaman: Devrimci sanatçının mutlaka halk sanatlarından kaynaklanması gerekmez. Sanatçı, geleneksel biçimlerle çağdaş içerikleri ortaya koyabileceği gibi, geleneksel temaların devrimci özünü bulup çıkararak çağdaş biçimlerle işleyebilir; ya da çağdaş konuları çağdaş biçimlerle anlatır. Kendi bileceği işidir bu. Önemli olan, yığınlara ulaşma zorunluluğunu duymak bu yolda gerçekten çaba harcamaktır.

SANATÇI, toplum içindeki yerini belirlemeli, kendisinin ve sanatının gücünü; ama yalnız gücünü değil, güçsüzlüğünü de iyi bilmeli. Bu gücün sınırlarını görebilmeli. O sınırları genişletme olanaklarını yaratılmak açısından önemli bu. Bir de, bizi sanatın yapamayacağı şeyleri beklemekten ve bu yüzden gerçekten yapabileceklerini gözden kaçırmaktan uzak tutması bakımından önem taşıyor.

YUKARIDA, yığınlara ulaşma sorununun sanatçının kendi başına çözebileceği bölümünden söz ettik. Bunun üzerinde biraz daha düşünebiliriz. Sözgelimi, sanatçının gerçekliği yansıtma araçlarından olan imgelerin kullanılması, yığınlara ulaşma sorununda etkili olabilir. Emekçi yığınlar için sanat yapılarak, kişisel, kapalı, soyut imgelerden kaçınırlar. Onların imgelerinin kaynağı, umutları, acıları, sevinçleriyle emekçi sınıfların hayatı ve mücadelesidir. Dar çevrelerin malı olan, ölü, donmuş imgeler değildir onlar; yaşayan, diri, aydınlık imgelerdir.

BİRÇOK sanatın anlatım aracı olan dilin de, bu sorunun çözümünde önemli bir yeri vardır. İşçi sınıfının yazarları, bir yandan, dili yığınlarla ulaşmak için en etkili biçimde kullanırken, bir yandan da, kendi uluslarının dilini daha güzel ve eksiksiz bir anlatım aracı haline getirmeye çalışırlar. Burada da, başlıca kaygının anlaşılabilirlik olacağı açıktır.

BURAYA kadar tartışmaya çalıştığımız etkenler, yığınlara ulaşma sorununun bir yönüyle ilgili. Sorunun bir başka yönü daha var. Kapitalist ülkelerde yaşayan sanatçılar, kişisel olarak her türlü çabayı gösterdikleri halde, bu sorunu çözemeyebilirler. Çünkü yığınlarla ulaşmak, sanatçının kişisel çabalarını ve sanat eserinin niteliklerinin ötesinde, bir de, sanatın izleyicilere iletilemesine bağlı. Sanat eserlerinin dağıtımına, çoğaltılmasına ve dağıtım kapitalist endüstrinin bir kolu olduğuna göre, sanatçıların sorunun bu yönünü, kişisel çabaların ötesinde, örgütlü çalışmalarla ve siyasal örgütlerle işbirliği yaparak ele almaları düşünülebilir.

BÜTÜN bunlar, sanatçıdan çok şey beklemek değil mi, gibi bir soru ortaya çıkabilir. Yerinde bir sorudur bu. Ama, çağımızda sanatçı olmak, hele devrimci sanatçı olmak kolay değil. Sanatın işlevini sürdürmesi, sanatçının bu yetkinliğe erişmesine bağlı. Buysa, onun yere sağlam basmasını, namuslu bir yaşama savaşçısı' olmasını, yani hayatın ve siyasal mücadelenin içinde olmasını gerektiriyor.

BU SORULARI sormak, verilecek cevapları pratikte sınavarak geliştirmek zorunludur. Öyleyse, sanatçının, sanatın dokunulmazlığını kaldırması, dünyanın değiştirilmesi mücadelesine sanat dışı yollarla da katılması gerek. Kendini ve eserini geliştirmesi olancağı buradan geçiyor. Yaşamının ve sanatın emekçisi olmak, sanatın sınıf mücadelesinde etkili bir silah olarak kullanmak: İşte yığınlarla ulaşma yolunun başlangıcı.

PİR SULTAN DESTANI

Halkın dilinde destan olan bir halk ozanının yaşantısını ele alan Pir Sultan Abdal'ın oyunu, Oyuncular Birliği tarafından yeniden sahneye kondu. Halk kültürü, tarih boyunca çeşitli egemen kültürlerin etkisi altında bırakılmak istenmiştir. Halk yaşantısına ters düşen bu kültürleri kabul etmiş gözükmeyle birlikte, kimi zaman da sesli yükeleterek kendisi öz kültürünü yaşatmayı başarmıştır.

Pir Sultan Abdal, 16-17. yüzyıllarda sarayın baskı ve zulmüne başkaldıran halkın göz kulağı-dili olmuş güçlü bir ozan ve bir önderdir. Bu yiğit ozanın yaşantısı halkın özlem-

leriyle birleşince, Pir Sultan destanı doğmuştur.

Düzenin baskı ve zulmüne karşı koyan Pir Sultan'ın başkaldırısı, sarayla halk arasında bir kültür farklılaşmasının varlığını ortaya çıkarır. Pir Sultan bozuk düzene karşı çıkarken, yeni bir görüşün, yeni düşen bu kültürleri kabul etmiş gözükmeyle birlikte, kimi zaman da sesli yükeleterek kendisi öz kültürünü yaşatmayı başarmıştır.

Pir Sultan derler Biziz de kem kişi bellemesinle" diye seslenen Anadolu'dan.

Kurulu düzene başkaldıran birinin ölümü gözünü kırpmadan gitmesi, düşüncelerinin doğruluğuna inananlara özgü bir

davranıştır. Yine, ölüme giderken, "dostun bir tek güllü"nü, onu yaralaması, Pir Sultan'ın kardeşlik ve dostluk anlayışını göstermesi bakımından ilginç ve güzeldir.

O, doğru bildiği yolda gidiyor; çağına ve çağının çok ötesine sesleniyor. Ona ellerini taşı hiç değmez. Çünkü o, halkın gönlünde sevgi, dilinde destan olacaktır. Yaptığı işin bilincindedir, haklılığından eminidir. Daha da önemlisi, yalnız olmadığını, yalnız olmadığını bildiğini de yenilmeyeceğini bilmektedir.

İşte bu yüzden, kaçınıcı kez ölürse ölsün, "Pir Sultan ölüdürülür".

FAŞİZME KARŞI BÜYÜK ZAFERİN 30. YILDÖNÜMÜ

Birinci Dünya Savaşı'nın akışına, İkinci Dünya Savaşı'nın başlamasına, dünyanın emperyalist ülkeler arasında yeniden paylaşılması değildi. Hitler Almanya'sının dümen suyundaki faşist ittifak dünyaya hükmetmek, halkları esir hatta yok etmek amacını güdüyordu. Sovyetler Birliği, bunun karşısında duran en büyük engeldi. Dünyanın ilk ve o zamanlar tek sosyalist ülkesi olan Sovyetler Birliği'nin yıkılması düşünü gerçekleştirilmek, İkinci Dünya Savaşı'nın diğer on iki nedeniyd.

Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra İngiltere, Fransa ve özellikle ABD tekelininin yardımıyla canlandırılan Alman ağır sanayi, Sovyetler Birliği'ne karşı yöneltilen saldırı hareketinin temelini oluşturdu. Emperyalist ülkeler aynı zamanda doğuda Japon militarizminin istilacı isteklerini kükükleyerek ve Japonya'nın Mançuryo ve Çin'i işgal etmesine göz yumarak Sovyetler Birliği'nin doğu sınırlarını da tehlikeye soktular. Bu ülkeler gerici burjuvazisinin izlediği "yatıştırma" politikası, Orta Avrupa ülkelerini Nazizm'e kurban etti.

Bu politikanın yanlışlığı, yolundaki bütün Sovyet uyarılarına kulak tıkayan emperyalist ülkeler, Avrupa'da kolektif bir güvenlik sistemi kurulması yolundaki Sovyet önerilerini de duymamalıktan geldi. Sovyetler Birliği, ya Nazi Almanya'sına karşı tek başına bir savaş girişmek ya da savaşın başlamasını mümkün olduğu kadar geciktirmek için savaş hazırlıklarını tamamlamak şıklarından birini seçmek zorunda kaldı. Emperyalist ülkelerin Sovyetler Birliği'ne karşı gücünü emellerini de önlemek için ikinci yol izlendi ve Almanya ve Japonya ile saldırmazlık anlaşmaları imzalandı. Sosyalizm düşmanları, İkinci Dünya Savaşı'nın başlamasını önlemek ve barışı korumak için Sovyetler Birliği'nin gösterdiği bütün çabaların emperyalist ülkeler tarafından kasıtlı olarak başa çıkarıldığı gerçeğine hiç dokunmadan, bu saldırmazlık anlaşmalarını Sovyetler Birliği'nin

"saldırganlığının" bir kanıtı gibi göstermeye çalıştılar İngiltere ve Fransa'nın Sovyetler Birliği'ni Nazizm'e karşı tek başına bıraktıkları gerçeğini gizlemeye uğraştılar.

Polonya'nın Naziler tarafından istilasıyla başlayan savaşın ilk aşamasında İngiltere ve Fransa, Almanya'yı, Sovyetler Birliği üzerine yöneltilen umutlarını yitirmediler. Demokrasi ve özgürlük aşığı olduklarını her fırsatta tekrar eden İngiltere ve Fransa egemen sınıfları ellerinde imkân varken savaşın başlamasına engel olmadıkları gibi, savaşın başlangıcında Polonya'nın yardımına koşmayı da düşünmediler. Hitler Genel Kurmayı'nın önde gelen kişilerinin General Jald, "eğer daha 1939'da yenilmediysek bunun tek nedeni, biz Polonya'yı işgal ederken, 110 İngiliz ve Fransa tümeninin batıya hareketi tutulmasıydı" diyor. Yalnız bu yüzden bile olsa, Nürnberg'de yargılanan savaş suçlularının arasında İngiliz ve Fransa başbakanları Chamberlain ve Daladier'in de bulunması gerekirdi.

22 Haziran 1941 günü Nazi sürüleri Sovyetler Birliği'ne saldırdı. İşgal altında bulunan bütün Batı ve Orta Avrupa'nın ekonomik kaynaklarıyla desteklenen kazandı, kolay zaferlerden dolayı yüksek bir morale ve geniş bir savaş deneyimine sahip 190 tümen (5.500.000 asker), 4.950 uçak ve 3.712 tank sosyalizmin anavatanına girdi. Amaç, dünyanın ilk işçi sınıfı devletini ve onun kazanımlarını yok etmektir. Bir tarafta emperyalist burjuvaziye ve onun en söven, en gerici unsurlarına hizmet eden bir savaş makinesi, diğer tarafta ise binbir zahmet ve emekle kurduğu sosyalizmi savunan Sovyetler Birliği halkı vardı. Savaş, birbirine zıt iki toplumsal sistemin savaşçı haline gelmişti.

Sovyet halkının fedakarlığı ve kahramanlığıyla, düşman, Leningrad ve Moskova önderinde durduruldu. Moskova'ya 1.000.000 asker, 14.000 top, 1.700 tank ve 950 uçakla saldırılan Nazi ordusu şehri alamadı. Karşı hücumu geçen Sovyet ordusunu dur-

durabilmek için Nazi'ler doğu cephesine Almanya'dan 800.000 asker ve batı cephesinden 40 tuncen daha sevk ettiler. Stalingrad yenilgisinden sonra hızla geri çekilmek zorunda bırakılan Nazi ordularına Kursk ve Prokhorovka savaşlarında öldürücü darbeler indirildi.

Nazi'lerin hala Sovyetler Birliği'ni yenebileceği umudunu taşıyan emperyalist ülkeler 1942 yılında açacakları söz verdikleri ikinci cepheyi ne 1942'de ne de 1943'de açmadılar. Faşist saldırının en büyük yükü Sovyetler Birliği'nin omuzlanıyordu.

12 Ocak 1945 günü 1.200 kilometre uzunluğunda bir cephe boyunca hücumu kalkan Sovyet orduları, Orta Avrupa halklarını faşizm bayındırından kurtararak 25 Nisan günü Berlin'e kadar geldi. 30 Nisan gecesi iki Sovyet askeri, Yegorov ve Kontaria, Reichstag binasına zafer bayrağını diktiler.

Faşizme karşı zafer bütün ilerici ve demokratik güçlerin birliğiyle kazanıldı. Bu zafer en büyük katkı Sovyetler Birliği tarafından yapıldı. Faşizmin yenilmesi toplumsal bir sistem olarak sosyalizmin kapitalizme üstünlüğünü kanıtlamakla kalmadı, Orta Avrupa'da Halk Cumhuriyetleri'nin kurulmasını ve sosyalizmin dünya çapında bir güç haline gelmesini sağladı.

Savaş bütün ülkelerin ekonomik ve sosyal gelişmesini yavaşlattı. En büyük zararı Sovyetler Birliği gördü. Savaş sırasında 20 milyon Sovyet vatandaşı öldürüldü, 1.710 kent ve 70.000 köy yerle bir oldu; 32.000 fabrika, 98.000 kolektif çiftlik ve 1.876 devlet çiftliği üretim yapamayacak derecede tahrip edildi. Bütün bu kayıplara rağmen bugün Sovyetler Birliği ekonomik ve toplumsal gelişmenin en yüksek aşamasında olan bir ülkedir. Eğer savaş olmasaydı bu aşamaya çok daha önce erişmek mümkün olabilecekti. Sosyalizmin gelişmesine elverişli ortam barış olduğu içindir ki dünya sosyalist sistemi, barışın ve halkların barış içinde birarada yaşama kararlı savunucusudur.

1943 Şubat Stalingrad'ın kurtuluşu

1943 Temmuz merkez cepheye faşist bir asker

24 Haziran 1945 Sovyet Ordusu nazi bayraklarını yakıyor

6 Mayıs 1970

Sungurlar Kazan Fabrikası işveren sendikayı tanımamakta ısrar etmesi ve verdiği sözleri tutmaması üzerine iş yerindeki 700 işçi tarafından işgal edildi.

7 Mayıs 1966

Parlamento, tarihinde ilk defa gece polis tarafından arandı. İçişleri Bakanı Faruk Sükan'ın emriyle, başta TIP olmak üzere bazı parti gruplarının arınması demokratik güçlerce tepki ile karşılandı. İsmet İnönü, bir demec vererek "Eşkıyanın bu gece ne yapaca-

ğı belli olmaz" dedi.

7 Mayıs 1972

CHP Genel Başkanlığına 700 oyla Bülent Ecevit seçildi. İsmet İnönü ise 498 oyla alarak otuzdört senedir sürdürdüğü Genel Başkanlık görevini kaybetti.

7 Mayıs 1970

Amerika'da 300 üniversite ve kolejde bir milyon öğrenci Amerika'nın Kamboçya'ya saldırısını protesto için gösterim yaptı. Kent şehrinde 4 öğrenci ulusal muhafız kuvvetleri tarafından öldürüldü. Nixon'un serseriler diye nitelendiği

öğrencilerden dördü protesto için kendini yaktı.

8 Mayıs 1969

Türkiye İlaç sanayindeki ilk grev olan Hoechst grevibaşladı. Kimya-İş sendikasına ve 135 işçi ile yürütülen grevde iş garantisi ve sosyal güvenlik konularındaki istekler ön planda idi. Başarılı olan grev sonucunda kıdem tazminatı alma hakkı ilk kez 3 yıldan 1 yıla indirildi ve tazminat miktarı 30 günden 45 günlük ücret çıkarıldı.

9 Mayıs 1972

ABD Kuzey Vietnam'ı ab-

luka altına aldı. Güney Vietnam'daki anti-emperyalist mücadelede destek olan Vietnam Demokratik Cumhuriyeti'ni abluka altına almakla Vietnam halkının mücadelesini daha rahat ezeceklerini sanan Amerikan emperyalistleri yandı. Devrimci dayanışma karşıtı da ABD ablukası etkisiz kaldı.

9 Mayıs 1936

Habeşistan resmen İtalya'ya bağlandı ve İtalyan Doğu Afrika'sının bir parçası oldu. Bu savaşçı önelekte başarılı olmayan Milletler Cemiyeti de Habeşistan yenilgisinden san

ra etkinliğini yitirdi ve yıkıldı

11 Mayıs 1967

142 temizlik işçisi 38 gün süren 1000 kilometrelik Anayasa yürüyüşünü yaptı. Genel İş Sendikası'na bağlı Manisa Belediyesi'nde çalışan işçilerin zam istekleri geri çevrilmişti. Yedi ay onyedinci gün süren uzlaştırma çabaları sırasında AP iktidarının partizanca tavırları grevde önemli rol oynadı.

12 Mayıs 1967

CHP'den istifa eden Durhan Feyzioğlu ve arkadaşları Güven Partisi'ni kurdular.